

A MAGYAR ZSIDÓK LAPJA

6. ÉVFOLYAM, 10. SZÁM

ELFIZETESI ÁRA: EGESZ ÉVRE 14. FEL-
ÉVRE 7.50. NEGYEDÉVRE 4 PENGŐ.
M. KIR. POSTAI CSEKKSZÁMLA: 19108.

ZSIDÓ LAP

MEGJELENIK MINDEN HÉTEN: CSÜTÖRTÖKÖN

1944 MÁRCIUS 9

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
VII. NAGYATÁDI SZABÓ UTCA 39.
TELEFON: 221-640, 227-173.

Március tizenötödikét

ünnepli a jövő szerdán az ország s 1848 március 15-nek emlékében azokat a halhatatlan ideálokat, amelyek a tizenkét pontban ezt a napot ragyogják be: amelyek nem egy napnak ideáljai és nem is köreszmék, hanem örök eszmék, változó időközön, változó korszakokon túl a magyar történelmi lélek uralkodó eszméi. Március 15-ike revelálja és kifejezi ezeket az ideálokat, amikor ki nem hunyó fényében a népképviselést, a közteherviselést, a sajtószabadságot, a törvény előtti egyenlőséget hirdeti és hirdeti általában azokat a szabadság-eszméket, amelyek a nemzeti függetlenségnek és szabadságnak s a szociális fejlődésnek leghatalmasabb biztosítékai. Március 15-ike történetének minden másodperce ismert: és mégis mennyi mondanivaló van róla mindig az újabb és újabb nemzedékek számára! A történelmi menethez, amely a Nemzeti Múzeum lépcsőjéről elindul, egész korszakok csatlakoznak az idők folyamán; s a lelkesült néptömeg emlékéit, amely Landerer nyomdájánál előtt a szabad sajtó első termékeit várja, négy esztendő híján egy évszázad minden nemzedékének szeretete veszi körül. 1848 március 15-ikének minden másodpercét, a felejtethetlen napnak minden részletét feltárta a történetkutatás: ismert krónikájának az a részlete is, hogy a halhatatlan magyarok után „egy fiatal zsidó vallásos orvos” beszélt lelkesedve és lelkesítően. Ki volt ez a fiatal zsidó orvos? nem tudjuk — nevét elnyelte az idő, de emléke szimbólumként is él, mint szimbóluma a magyar zsidóság részvételének 1848 szabadságmozgalmában, mint szimbóluma Kossuth magyar zsidó szabadságharcosainak, mint szimbóluma: hogy a magyar zsidóság már akkor is részese a nemzeti egységnek, mint szimbóluma a lelkesedésnek, amellyel a magyar zsidóság, a magyar nép szabadsága mellé állt.

1848-ban nem volt polgárjoga a

Mégegyszer: a közömbösökről...

Irta: Dr. BODA ERNŐ.

a Pesti Izr. Hitközség Társadalmi Munkabizottságának elnöke

Ismét előtérbe nyomult tehát a nagy probléma, hogy miként lehetne és kellene a közömbösök részvételét a felekezeti élet számára megnyerni. Ez töltötte be a Társadalmi Munkabizottság két egymásután következő ülését — a vita még folyik tovább, hisz a kérdés sokrétűsége mellett nem is lehetett még minden részletében felfejteni, a vita még a következő ülésre, (ha ugyan nem ülésekre is átesap), de néhány tanulságot talán már az eddigiekből is leszűrhetek.

A kérdés jelentőségének átérzésére vall az érdeklődés, amellyel fogadták s amelynek intenzitásában és terjedelmében a vita egyre szélesebb medret vajt magának. Ez maga nyilvánvalóan demonstrálja, hogy a Társadalmi Munkabizottság, amelynek problémakörét és vitáit a pesti zsidó élet közvetlen inspirációi járják át, ezuttal is mily hatásosan találta meg az érintkezést a közvéleménnyel, amelyet ez a kérdés szakadatlanul foglalkoztat. Lényegileg föltétlenül igaza van A Magyar Zsidók Lapja multkori cikkének, amely azt állapította meg, hogy a közömbösség

mögött vajmi sokszor tájékozatlanság van. Hiszen valóban nem volna paradoxabb jelenség, mint a zsidó közömbösség: a zsidó felekezeti élettel szemben.

A jelen időkben, amint erre már nem egyszer rámutattak, nincsenek meg a régi distanciák, sehol sincsenek meg, közélet és magánélet közt: s magátólértelődően nem lehetnek meg a zsidó felekezeti élet s a zsidó magánélet viszonylatában sem. De nevezzük közömbösségnek, vagy nevezzük tájékozatlanságnak: a jelenség megvan s valamennyiünk komoly gondja — amint ez a Társadalmi Munkabizottság disputáiban is kibontakozott, hogy miként lehet azt leküzdeni.

Meg kell állapítanom, hogy a Társadalmi Munkabizottság munkája nemcsak a diagnózist állapította meg, hanem sok tekintetben a terápiát is. S örömmel jegyezhetjük föl, hogy a vita egyházi és világi résztvevői közt teljes harmónia volt, ami már nemcsak tünet, de az eredmények közé is tartozik: nem azt mutatja-e ez, hogy képletes kifejezés-

magyar zsidónak, s még március 15-ike után is előfordult, hogy egyik-másik nemzetörségbe nem vettek fel zsidót. Épp ez mutatja hűségének önzetlenségét. Ez mutatja, hogy — mint egyik tudósunk rámutat — nem azért tette szíve-lelke egész lelkesedésével magáévá a magyar függetlenség és népszabadság ügyét, mert ettől várta saját jogainak kivívását. S a szabadságharcban való részvételének elismerése volt, amikor 1849-ben Kossuth kormánya, Szemere miniszterelnök törvényjavaslatot terjesztett be a zsidók egyenjogúsításáról. A fény, amely 1848-ban gyúlt ki, soha-

sem alszik ki. Másként áldoztak a nagy nap emlékének a szabadságharcot követő abszolutizmus korában, másként a kiegyezés korszakában, másként a függetlenné lett Magyarországon, amely nyíltan is nemzeti ünneppé tette március 15-ikét, amely a magyar lélekben már addig is s kezdettől, első évfordulótól nemzeti ünneppé szenteltette. Mondani sem kell, hogy a magyar zsidóságot, amelyet felemelkedésének útjában 1848-nak halhatatlan szelleme segített és kísért, lelke legmélyéig áthatja az emlékezés a 48-as átalakulásra.

set élve, mennyire egymás mellé került a templom és az élet?

Amennyire a vita eddigi — gazdag és igazán tanulságos — anyaga kifejezi, *négy irányban* kell a „közömbös” a felekezeti életbe vezetni vagy visszavezetni.

Az első: a hitélet elmélyítése. Amikor a vita során erre a kérdésre rámutattak, teljes jelentőségében tárult fel, mennyire fontos, hogy a hit tartóoszlopait a lélekben megszilárdítsuk. Örömdetes jelenség, hogy a felszólalások, amelyek annyi tapasztalatot és meggyőződést hoztak magukkal az életből, a megoldás konkrétumait is megjelölték, többek közt a körzetek fejlesztésének jelentőségében. Régi meggyőződésem, hogy a régi és új körzeteken át vezet az út a hitélet megújulása felé és örülök, hogy ez most annyi dokumentációban és oly általános törekvésként, sőt annyi részletes utmutatással is nyert kifejezést.

A hitélet elmélyítése mellett rendkívül fontos *ifjúságunk sorsának felkarolása, az ifjúság irányítása*. Ma már banalitásként hangzik, hogy minden probléma ifjúsági probléma is — de különösen azok a most előtérbe került problémák. Az ifjúság sorsa: a hitköztség állandó és legmélyebb gondoskodásának tárgya, mégpedig elhelyezkedésének kérdésében épp úgy, mint szellemi fejlődésének — s ami ezzel egyet jelent, vallásos életének irányításában. Ez természetesen is, hiszen minden hagyományunk, minden törekvésünk örököse az ifjúság, s épp ily világtörténelmi megrázkódtatások közt a legfontosabb, hogy milyen az ifjúság s mennyire hatja át lelkét a hitéhez, felekezetéhez való ragaszkodás. Voltak idők, amikor az apák nevelték hithűségre gyermekeiket: manapság nem egyszer hallunk arról, hogy a gyermekek vezetik vissza az apákat a templomba és a zsidó kötelességekbe és a zsidó művelődésnek forrásaihoz. Megnyugtató és biztató volt számomra és valamennyiünk számára, akik a vitában résztvettek, hogy e tekintetben is mennyi támpontot nyertünk a közömbösség elleni küzdelemben a hitélet megszilárdítására.

Nagyon fontos — és iránvadó — szempontként nyilvánult meg a továbbiakra nézve az, hogy ennek a pesti zsidóságnak ismernie kell azt a munkát, amelyet a felekezeti élet szervezetei, ideszámítva természetesen a segítő munka szervezeteit is, valamennyiünkért, tehát még érte, a közömbösért is folytatnak. Azt hiszem, rég tud vagyunk már azon, hogy például a hitköztségben, amely tüzhelye az egész munkának, csak valami felekezeti adóügyi intézményt lehet s nem vesznek tudomást a hatalmas szociálpolitikai, karitatív,

kulturális tevékenységről, amely annyi odaadást követel s amelynek áldásai az egész pesti zsidóságei. Még se ismerik azonban eléggé ezt a munkát és nem ismerik annyira, amennyire szinte saját érdekében is ismernie kell mindenkinek.

Mint negyedik főirány: *a zsidó szellemi élet fényében tárult elő*, vagyis annak a törekvésnek munkálataiban és szolgálatában, hogy minél szélesebb körökben tegyük ismertté és vonzóvá tudományosságunk, irodalmunk, művészetünk termékeit; erre nézve már nemcsak programokra, hanem eredményekre is utalhatunk, amelyeket fokozni kell.

Mindkét ülésen, miní a közömbösség elleni küzdelem *sine qua non*-ja nyilvánult meg a felekezeti sajtó felkarolása, de ez magától értetődik, hiszen sajtónk, *A Magyar Zsidók Lapja* a magyar zsidó közvélemény lélegzete, a magyar zsidóság naplója és panaszkönyve is, általa vesz tudomást az olvasó a felekezeti élet minden terén lezajló eseményekről, s kell-e sokat magyaráznunk, hogy milyen súlyos támasztékot jelent ez számunkra a közömbösség ellen való küzdelemünkben, amelynek sikeréhez a kor magyar zsidóságának oly nagy, szinte történelmi közérdekei fűződnek.

Az ifjúsági nevelés nagy kérdései

Dr. KOHN ZOLTÁN előadása a Szabadegyetem vitaestjén

Szombat este tartotta harmadik vitaestjét a Szabadegyetem a Csáky-utcai Körzet termében: „Az ifjúsági nevelés nagy kérdései” címmel. Dr. Róth Jenő körzeti kulturális előjáró megrívója után dr. Kohn Zoltán tanfelügyelő tartotta meg bevezető előadását a következőkben:

Nincs még egy tudomány, amely annyira függvénye volna az időnek, mint a pedagógia. Az elvi kérdések éppen úgy, mint a módszertani problémák mindig szoros kapcsolatban állanak a kor általános kulturigényeivel. Ez az oka annak, hogy a nevelés kérdése is minduntalan alakul és változik a korszaknak megfelelően, különösen pedig folytonos rengetegben van a nevelés problémája a mi korunkban, amelyben valamennyi művelődési értékünk egy nagy átértékelési folyamat sodrába került. Ugyanez a helyzet a zsidó ifjúsági nevelés terén is. Itt is különböző felfogások állanak szemben egymással, még pedig ma már nem a módszer, hanem alapvető elvi megfontolások tekintetében. Az előadó ezzel mintegy előrevetíti, hogy előadásában nem részletkérdésekkel, hanem általános elvi problémával akar foglalkozni.

Két irányzat áll élesen szemben egymással: az egyik vallási, a másik pedig népi irányú nevelésben akarja részesíteni az ifjúságot. Az előadó felfogása szerint itt tulajdonképpen nincs ellentét, mert a zsidóságot erkölcsi és szellemi életfolyamatként értékeli. Ez az élő-eleven szellemi életfolyamat, amit a zsidóság a történelemben és a népek között reprezentál egy szükségképi fejlődés eredménye. Ebben a fejlődésben pedig különböző erők működtek közre. A leghatalmasabb szellemi és lelki erő a valóság volt. Ennek szerepét és jelentőségét a zsidóság jövő kifejlődéséből kiiktatni természetellenes kísérlet volna. Emellett azonban kétségtelenül nagy szerepük van mindazoknak a közösségeknek, tényezőknek: nyelvnek, irodalomnak, művészetnek, tudománynak, amelyek mind hozzájárultak a zsidó közösség szellemi arculatának kialakulásához. Éppen ezért a zsidó ifjúság jövő munkájában mindezeknek a kollektív értéktudatot alakító tényezőknek egyenrangú szere-

pük lesz a zsidó ifjúság zsidóvá nevelésének munkájában.

Eddig állandóan csak a hitoktatást hibáztatták és a hitoktatás elégtelenségének tudták be azt, hogy a zsidó ifjúság nem eléggé mélyen gyökerezik zsidóságában és nem viseli eléggé tudatosan fájdalmasan kitüntetett sorsát. De az előadó szerint *nem pusztán a hitoktatás felelős a zsidó ifjúság zsidóvá való nevelésének a kérdésében, hanem maga a felnőtt zsidó társadalom is*. Elképzelhetetlen az, hogy az ifjúság nevelése eredményes lehessen anélkül, hogy megfelelő támasztékot ne nyerjen ez a nevelő munka a felnőtt zsidó társadalom részéről. Csak egy olyan társadalmi légkör biztosíthatja a zsidó ifjúságnak zsidóvá válását, amelyben a felnőttek, szülők egész életformáját, minden tudományos, művészi érdeklődését is áthatja a zsidó kultúra értékei iránt való szeretet és vonzódás érzése.

A nagy érdeklődéssel kísért vitában résztvettek: Berend Mihály, dr. Waldapfel József, Berger Géza, dr. Berger Ilona, Kolb Jenő, dr. Kahán Nison, dr. Friedmann Ignác, dr. Klein Miklós, dr. Dénes Béla, dr. Szalai György, dr. Rosenblum Manó és dr. Hahn István. A sok problémát felvető vitaest értékes megállapításokkal fejeződött be.

A Pesti Izr. Hitköztség kórházaiában ápolónőképző tanfolyam és

diétásnővér tanfolyam

kezdődik folyó évi Április hó 1-ével.

Az ÁPOLÓNŐKÉPZŐ tanfolyam két éves, a diétásnővér tanfolyam hathónapos. Utóbbira legfeljebb nyolc jelentkező vehető fel, érettségi bizonyítvány alapján. Közelebbi felvilágosítással a kórház igazgatósága szolgál, ahova a felvételi kérvények beterjeszthetők.

A zsidók és nemzsidók viszonya a hagyományos irodalomban

Irta: DR. LÖWINGER SÁMUEL,

a Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet mb. igazgatója

Eisenmenger „Entdecktes Judentum” című művének (Frankfurt, 1700) megjelenése óta ismét a zsidóellenes támadások középpontjába került a Talmud, amelyhez hozzászámították az utána következő másfél évezred közel huszezer kötetét kitevő hébernyelvű irodalmát is. Egyes, az összefüggésből kiszakított, gyakran csonka és célzatosan fordított idézetekkel akarták a Talmudot és az egész zsidó irodalmat diszkreditálni. A kérdés a bíróságokat is foglalkoztatta és a „Rohling-per” alkalmat adott annak tisztázására. A legkimagaslóbb keresztény orientalisták és hebraisták tettek tanúságot a talmudi irodalom erkölcsi színvonala és irodalmi értéke mellett. Mindez azonban a politikai viták folyamán tekinteten kívül maradt: az idézetek gyakran kibővítve és meghamisítva önálló életet éltek és eszközzévé váltak a zsidógyűlölet szításának.

Minden művelt ember tudatában van annak, hogy ez a metódus mennyire igazságtalan, még az esetben is, ha a fordítások az eredeti szövegnek szó szerint megfelelnek. Ugyanolyan igazságtalan eljárás ez, mintha a magyar irodalom jellegét és stílusát úgy jellemeznék, hogy akár Petőfi valamely keményhangú versének néhány sorát szólatnók csupán meg, vagy a francia irodalom és szellemiség lényegét egy modern regény néhány kirívó mondatának állandó idézetésével akarnák illusztrálni. Azzal is próbálták a Talmud ellen hangulatot kelteni, hogy azt hangoztatták: a talmudi irodalom ezekhez az „idézetek”-hez hasonló anyaggal van tele és éppen ezért a zsidók titokban akarják tartani annak tartalmát.

E vád ellen az elmúlt évtizedek legnagyobb keresztény hebraistája, H. L. Strack berlini professzor szállott sikra, kiemelve a magyar-zsidó Bacher Vilmos tudományos munkásságát, aki egy-maga is nagymértékben járult hozzá a Talmud megismertetéséhez. A zsidók tették nagyjából lehetővé, hogy a világ egyetlen teljes Talmud-kézirata, a müncheni kir. könyvtár példánya, az u. n. Codex Monacensis facsimilében megjelenhessen. Kiegészíthetjük ezt az érvelést azzal, hogy a zsidóknak köszönhetők a Talmud teljes szövegének szó szerinti fordításai: németül Lazarus Goldschmidt, angolul Isidore Epstein, franciául pedig Moise Schwab adta ki a Talmudot. Aki elfogulatlanul ítéli meg a kérdést, már ebből is láthatja, hogy a zsidóságnak nincs oka a Talmud egyet-

len sorának eltitkolására sem, de joggal kárhóztatja, hogy u. n. „idézetek” kiragadásával és meghamisításával téves képet adjanak erről a hatalmas irodalmi dokumentumról.

A zsidóság joggal remélhette, hogy a Talmud teljes szövegének megismerése csak emelni fogja a zsidóság tekintélyét mindazokban a körökben, ahol kellő látókörrel és igazságérzettel rendelkeznek egy másfél évezreddel ezelőtt lezárt irodalmi alkotás megfelelő értékeléséhez. De miként a Bibliát is csak a korabeli

hasonló jellegű irodalommal való összehasonlítás révén helyezhetjük igazságos megvilágításba, úgy a Talmud helyes értékelésénél nem hagyhatjuk figyelmen kívül sem az akkori történeti és művelődési viszonyokat, sem a zsidó vallás speciális helyzetét.

Nem kívánunk itt a Talmud ellen felhozott vádak részleteire kitérni, mert ez meghaladja az adott kereteket, csupán egy kérdéssel óhajtunk szólni, amely azonban alapja a legtöbb vitának: a zsidók viszonyáról a nemzsidókhöz.

1. A bibliai kor „kisebbségi problémája”.

Ha a zsidó „kisebbségi” szemléletnek alapeszméit keressük, természetesen a héber Szentírásához kell visszatérnünk. A három és félezer éves zsidó történelemnek ez az egyetlen szakasza, amidőn a gyakorlatban beszélhetünk zsidó „kisebbségi kérdéssről”. Mi a Biblia felfogása a kisebbségről, illetve az idegenekkel való bánásmódról? Hallgassuk meg magukat a szövegeket: „Idegent (jövővény, letelepedett idegen) ne gyötörj és ne zaklass, mert idegenek voltatok Egyiptom országában.” (Exod. 22. 20.) A szombati pihenés és az ünnepi öröm áldásaiban is részesíteni kell az idegeneket, sőt szeretni is kell, mert Isten is kedveli őket. „Ha idegen tartózkodik nálad, országokban, ne gyötörj; olyan legyen nálatok az idegen, aki köztetek tartózkodik, mint az odaváló és szeresd őt, mint tenmagadat, mert idegenek vol-

tatok ti is Egyiptom országában.” (Lev. 19. 33–34.) „(Isten) igazságot szerez az árvának és az özvegynek és szereti az idegent, adván neki kenyeret és ruhát.” (Deut. 10. 18.) „Egyforma törvényt legyen számotokra és az idegen számára, éppugy, mint az idevalók számára, mert én vagyok az Örökkévaló, a ti Isteneitek.” (Lev. 24. 22.) „Átkozott legyen, aki elferdíti az idegennek, árvának és özvegynek jogát.” (Deut. 27. 19.) Még a „nochri”, az ideiglenesen ott tartózkodó vagy átutazó idegen ellen sem hoz a Tóra külön törvényeket. Természetes, hogy megengedi a töle való kamatszedést, ellentétben a zsidókkal és a véglegesen letelepedett idegenekkel, hiszen az országban csak ideiglenesen tartózkodó idegen nem illeszkedett bele a zsidó társadalmi és gazdasági élet kereteibe és ő maga sem adott kamat nélkül zsidónak vagy másnak kölcsönt.

2. A Talmud állásfoglalása a kisebbségi kérdésben.

A Biblia lezárását követő évszázadokban — a Talmud korában — a zsidó nép vagy saját hazájában élt idegen népek fenhatósága alatt (perzsa, görög, római), vagy pedig idegen országokban kisebbségként. Fölmerül a kérdés, hogy sorsuk és helyzetük megváltozásával leszállították-e a bibliai „idegen-törvények” rendkívül magas erkölcsi színvonalát? A talmudi irodalomnak a Biblia idézett mondataihoz fűződő magyarázataiból és más helyeken közölt nyilatkozataiból kitűnik: ahelyett, hogy eltértek volna a Biblia fenkölt alapelveitől, igyekeztek annak szelleméhez alkalmazkodva fejleszteni azokat. Ex. 22. 20. idézett helyére vonatkozólag kijelentik a bölcsek, hogy az idegent még szavakkal sem szabad gyötörni, még érzéseiben sem szabad megbántani, nem illik az idegent emlékeztetni a saját vagy

őseinek régi hibáira (Mechilta); „harminchat helyen figyelmeztet a Szentírás az idegenekkel való jóbánásmódra”: aki idegent gyötör, háromszoros büntetést is érdemel, mert amikor a Szentírás a felebarát gyöttrését megtiltotta (Lev. 24. 15.), az idegenre is gondolt, amár kifejezetten nem említi; hasonlóképpen Ex. 22. 24-ben, ahol a zsidó nép szegényeiről mondja „ne járj el vele szemben, mint hitelező”, az idegenre is gondol. (Baba Mecia 59b.) Nem igaz az, hogy az ember fogalmából kizárják az idegent, mert többek között Lev. 18. 5-ből („Tartsátok meg rendeleteimet és törvényeim, melyeket, ha megtesz az ember, él általak”) azt következtetik, hogy a pogány is, ha a Tóra szerint él, hasonlítos a főpaphoz. (Szifra; Baba Gamma 38a.) Tehát a régi zsidók nemcsak a köztük lakó letelepedett idegent becsülték meg, hanem az

arra méltó jámbor pogány embertársaikat is. Ebből az elgondolásból kiindulva kimondották: minden erkölcsös ember, bármely néphez tartozzék is, részese a világi életnek. (Szanh. 13, 2. Tószef.) Ugyanez a gondolat megtalálható az „Apostolok cselekedeteiben” (10, 35): „Minden nemzetbeli kedves Öelőtte, aki félti Öt és igazságot cselekszik.” Tisztelte a talmudi zsidóság a nemzsidó tudósokat is: kötelező áldást ír elő megpillantásukkor. „Dicsértessék az Örökkévaló, a mi Istenünk, a Világ Királya, aki bölcsességében teremtményeinek is juttatott.” (Berák. 58a.)

Oldalakon keresztül sorolhatnók föl azokat a rabbinikus mondásokat és el-

beszéléseket, amelyekből kitűnik, hogy a talmudi zsidó lélek a bibliai szellemiségre épülő hitével megértéssel és szeretettel szemlélte a külvilágot. Az a néhány törvény, illetve kijelentés, amelyeket kiforgatnak eredeti értelmükből és amelyeket a fentebb idézett elvek cáfolatára felsorakoztatnak, csakis a szöveg és az összefüggés megnevezésén alapul. Nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy a Talmudban sokezer szerző — akik gyakran egymásnak ellentmondó nézeteket hangoztatnak — véleménye van jegyzőkönyvszerűen lejegyezve. Keletkezési ideje pedig egybeesik a zsidó történelem legnehezebb és legválságosabb korszakaival.

3. Zsidók állásfoglalása a kereszténység és az iszlám irányában.

Noha a zsidóság mindkét leányvallásával szemben a leghatározottabban hangoztatta önállóságát és eredetiségét, elismerte azok hivatásteljesítését tekintve, hogy a pogány népek százmillióit megismertették a bibliai szellemmel. Számítalan alkalommal módot találtak tekintélyes tudósainak annak nyomatékos deklarálására, hogy a kereszténység és az iszlám követőit semmiképp sem tekintjük bálványimádóknak. Azok a törvények és kitételek, amelyek a talmudi és hagyományos irodalomban a zsidó szektáriánusokra s a pogány bálványimádókra vonatkoznak, nem alkalmazhatók sem a keresztényekre, sem az iszlám hívőire. A legtöbb héber könyv elején feltűnő módon jelzik is ezt a fel fogást. De ha nem is hangsúlyozzák ezt külön, magától értetődő ez. Legalább is a zsidók sohasem gondolták másként. Arról természetesen nem tehetünk, hogy egyes zsidóellenes körök gyűlöletszítás céljából minden törvényt vagy kitélet, amelyek egyrészt a korukbeli zsidó eretnekekre, másrészt a bálványimádó rómaiakra, az ősi egyiptomiakra s a zsidóság életére törő egyes szomszéd népekre vonatkoznak, minden áron maguk ellen irányulóknak tekintenek.

Éppen ilyen helytelen az apologetikus és polemikus irodalom anyagát felhasználni. Egymással érintkező vallások történetében ez természetes fejlődési folyamat. A vita folyamán fölmerült s egyik vagy másik félre nézve a jelenkorban kedvezőtlennek tűnő adatok vagy gondolatok újra való kiemelése csak ártalmára lehet mindkét félnek. Vajjon valási célokat szolgál-e az, ha valaki ma a katolikus-protestáns hitvitázó irodalom heves kifakadásait gyűjtené össze és próbálná terjeszteni?

Ugyanolyan lojalitással, mint amilyen-
nel más felekezetek iránt viseltetett a zsidóság, alkalmazkodott amaz államok törvényeihez is, amelyek otthont nyújtottak számára. Mindenkori szeme előtt tartotta Jeremiás próféta intő szavát: „Keressétek annak az országnak javát, ahová

kerültök és imádkozzatok érte az Örökkévalóhoz, mert annak békéjével a ti békétek is biztosítva lesz” (Jer. 29, 7) — kiegészítve azt két nagy talmudi tanítómester gondolatával: „Ami magadnak nem kívánsz, ne tedd másoknak sem” (Hillél); „Az állam törvénye kötelező törvény” (Sámuel, babyloniai iskolafő). •

A Pesti Izr. Hitközség közgyűlése

A Pesti Izr. Hitközség Képviselőtestülete március 19-én (vasárnap) délelőtt fél 11 órakor a hitközség nagy üléstermében (VII., Sip-utca 12. II. em. 33.) tartja ezévi rendes közgyűlését, amelynek napirendjén az elnöki előterjesztésben kívül az 1944. évre szóló költségvetési javaslat és annak indoklása, valamint a költségvetéssel kapcsolatos javaslatok szerepelnek. Végül betöltésre kerül két választmányi tagsági hely.

A közgyűlést megelőzően üléseket tartanak az egyes bizottságok és pedig: március 10-én, pénteken déli 12 órakor a kulturális-társadalmi, március 12-én, vasárnap d. e. 11 órakor a gazdasági, március 13-án, hétfőn este 8 órakor az intézményi és kórházi, március 14-én, kedden d. e. fél 12 órakor a szertartási, ugyancsak ezen a napon este fél 6 órakor a pénzügyi, március 15-én, szerdán délelőtt fél 12 órakor az alapítványi, aznap este fél 8 órakor az oktatási és vallás-
oktatási, március 16-án, csütörtökön déli 12 órakor a jótékonyági bizottságok tartanak ülést, végül március 16-án csütörtökön d. u. 6 órakor a képviselőtestület választmánya ül össze, hogy a közgyűlés napirendjével kapcsolatos ügyeket letárgyalja.

Kalapja piszkos. formátlan

szakszerűen tisztítja, formázza LAMPERT kalaposmester. Női kalapalkítás is Budapest, VI. kerület, Jókai-tér 6. sz. (Udvarban.) Vidékre postán utánvét

GYERMEKÁGYAT, matracot szállít és mindenféle vas- és csabutor javítását. Lénvencsét vállalja

Hikker csabutorgyár

Bpest, VII., Holló-u. 2. — Telefon: 327-452.

VIDÉKI ÉLET

KAPOSVÁR

A kaposvári hitközség február 20-án tartott tisztújításán egyhangú lelkesedéssel elnökké: Mittelmann Jenőt, alelnökké: dr. Walder Imrét, ügyesszé: dr. Bók Miklóst, előjárókká Antl Ödönt, dr. Fenyő Dezsőt, Fischer Pált, Gombos Mórt, Held Györgyöt, Jäger Sándort, Kádós Józsefet, Kertész Jenőt, Roth Rezsőt, dr. Szőnyi Hugót és Walder J. Sándort választották meg. Az új elnök megköszönte a beléhelyezett bizalmat s annak a reményének adott kifejezést, hogy teljes összhang fog érvényesülni az annyira fontos felekezeti béke érdekében a régi és az új vezetőség között.

KASSA

A kassai izr. leányárvaház és otthon igen sikerült purimi vacsorát rendezett, amelyen az intézet kis növendékei megható kedvességgel szerepeltek. Az ünnepi beszédet dr. Szepess Miksa mondta. A purimi összejövetel szép összeggel gyarapította a leányárvaház bevételeit. A háziasszonyok élén Gotterer Sámuelné és Moskovics Mártonné elnöklő asszonyok buzgókodtak a siker érdekében.

SZATMÁRNÉMETI

A szatmárnémeti diákság dr. Herczog Sándor hittanár vezetésével sikeres ünnepségeket rendezett. Az egyiket a gimnáziumok zsidó diákjai és a stat. izr. polgári iskolá tanulói a templomban tartották meg, amelyen szavalatok és a diákkórus dalai hangoztak el. Az ünnepség keretében Róna Sándor iskolaigazgató jutalmat osztott ki a hittanban és a héber nyelvben jó előmenetelt tanúsított diákoknak. A polgári iskola diákjai és diákányai Chámisa-ászárkor szép Fák ujéve ünnepséget rendeztek. Szavalatok és énekszámok mellett aktuális szindarabot adtak elő. Szerepléseikkel ki-
tűntek: Berger Katalin, Czímlichman Ottó, Cseneds Iván, Kóhán Anna, Klein Lili, Lichtman Tibor, Markovits Marianna, Winkler Edit polgári iskolai tanulók és Grünfeld Sándor gimnáziumi tanuló.

SIKLÓS

A siklósi izraelita hitközség műsoros est keretében emlékezett meg Kiss József születésének 100. évfordulójáról. Fischhof Zsigmond hitközségi elnök megnyitja után dr. Krausz Henrik főrabbi emlékbeszédében ismertette Kiss József költészetét. Bauer Károly ifjusági elnök és Eisinger Zsuzsa, Kohn Ágnes, Kohn Vera, Szirtes Ibolya, Breszlauer András, Krämer Andor, Rechnitz Tibor ifjusági egyesületi tagok előadása és szavalatai nagyban hozzájárultak az ünnepi est sikeréhez.

TÖRÖKSZENTMIKLÓS

A törökszentmiklósi hitközség tisztújító közgyűlésén elnökké dr. Czitter Miksát, alelnökké Schulteisz Mátyást, pénztárossá Kohn Pált, ellenőrré Sohr Józsefet, gondnokká Schwartz Izstót és Fekete Miklóst, iskolaszéki elnökké dr. Soltész Józsefet választották meg.

GYÖNGY MAGYAR TEA

EZT KÉRJEI KITÜNŐ

A budapesti orth. rabbiság által ellenőrzött sel pézsachi csomagolásban is kapható.

Főlerakat: Budapest, IX., Erkel-utca 17.

NUTOVITS fizet legtöbbet

viselt férfi, női ruhákért, fehérneműkért, szőnyegért, zálogtárgyakért. Üzlet: Népszínház-utca 22. Tel.: 340-987. Fázhoz megy hétfőn is, 4 ó után is.

Küldött már csomagot?

A Magyar Zsidók Lapja olvasói emlékeznek még arra a kis cikkre, amelyben elmondtuk azoknak a szegénysorsu munkaszolgálatosoknak reménytelen ábrándozásait, akik szinte sohasem jutnak egy-egy csomaghoz. Ebből a kis magból fejlődött ez az immár terebélyes fa, amelynek dúslombú ágairól ma már sokszáz csomag csüng alá. Egyszerre fölengedett a szívek légrétege, egyszerre sokan fedezték fel önmagukban az adakozókészséget, a jó szívet és az emberséget és mintha csak várták volna az emberek egy alkalomra, amelynek kapcsán megnyilatkozhatik őszinte segítőnkárásuk, a magyar zsidó családok legtermészetesebb kötelességei közé sorolták azt, hogy havonta, akár gazdag, akár szűkebb konyhájú tűzhelyekről, egy-egy üzenetet küldjenek a névtelen és elhagyatott munkaszolgálatosnak. A mozgalom elindítója: *Fábián Béláné* a következőket mondja erről:

— Kevés dolog okozott életemben olyan örömet, mint ez a Bajtársi Szolgálat. Valahogyan itt mindenki magára talált. Az emberekben ez a mozgalom a családi érzést mélyítette el és ezt a családi érzést akarják kivetíteni a barákok és a távoli táborok kietlen életére. Napról-napra gyönyörködöm a szegénysorsu munkaszolgálatosok címét kérő levelek tömegében. Csupa kedves, meleg, emberi írás. De gyönyörűséget okoznak azok a munkaszolgálatosok is, akik kedves leveleikben közlik, hogy mi mindent kaptak. Bizony, amikor egy-egy család összeállít egy ilyen csomagot, egyszerre elfog mindenkit az ajándékozási láz, ez a csodálatos ösztöne az embernek és amit lehet még, bedugdosnak a csomagokba. Ilyenkor derül ki, hogy két kilóba mi minden fér bele. Belefér abba ételnemű, belefér abba néha egy kis meleg holmi is, néhány melegítő sor is és bőven belefér még a szív is, amit, hála a jó Istennek, a posta mindig ingyen szállít.

Társaságban annyi mindenről beszélgetnek az emberek. Könyvekről, zenéről, politikáról. Szójjék bele ezentul beszélgetéseikbe ezeket a szavakat is: „Bajtársi szolgálat.” Kérdezzék meg egymástól: küldött-e már csomagot egy szegény munkaszolgálatosnak? Olvassák föl egymásnak a leveleket, amiket írtak az ismeretlen munkaszolgálatosnak, olvassák fel azokat is, amelyeket kaptak. Mindenki legyen meg a maga névtelen munkaszolgálatosa, akivel levelez, akinek csomagot küld és akinek a szükség idején van kihez fordulnia. Észre fogják venni, hogy rövid idő múlva egyszerre csak az egész magyar zsidó társadalmon erőt vesz a fellobbanó családiasság melege, telve azzal a szeretettel, amely összefűzi az embereket egymáshoz vihar idején.

ben azt hiszi magáról, hogy nincs mit küldenie. A verset, amely máris közkézen forog — bár nem költői remekmű, csupán egy kis jószívű versecske — íme itt közöljük:

*A csomag, mely a táborba mehet,
Két különül súlyosabb nem lehet.
Vigyázz tehát, hogy mit teszel bele,
A kicsi láda gyorsan lesz tele.*

*Sok mindent tégy bele, ami jó és édes,
Kalácsod legyen foszlós, csókozd mézes,
Keletje lesz gyümölcsnek és lekvárnak,
Bajtársaink ott kinn csak arra várnak*

*Akinek gyomra üresen korog,
Sajt, vaj, tojás, öröndetes dolog.
Szénhidrát, vitamin, egy kicsi zsír,
Üres a kamrád, de azért ne sirj.*

*Mellékelj még néhány „Symphonidát”,
Sok szeretettel gondolnak majd rád,
S ha két kilónál több nem is lehet,
Tedd be a kis csomagba szívedet.*

*S Te, bajtárs, aki ezt kinn megkapod,
Nem vagy Te többé árva, elhagyott,
Mert gondolatban mi ott vagyunk nálad.
Ezt üzeni a „Bajtársi Szolgálat”.*

Ebben a kis versben tehát beune van mindaz, amit a H. B. Női Csoportjának Bajtársi Szolgálat tudnivalóul közöl erről a rendkívül nemes akcióról.

A Bajtársi Szolgálat arra kér mindenkit, aki egy szegénysorsu munkaszolgálatosnak havonta egy csomagot küld, hogy minden hó 15-én küldje be a HADVISELTEK BIZOTTSÁGA NŐI CSOPORTJÁNAK, Sip-utca 12, a postal szállítólevél elismervényét.

Gyülnek a Bor-i csomagok

Mint A Magyar Zsidók Lapja multheti száma közölte, a Honvédelmi Minisztérium hozzájárult ahhoz, hogy Bor-ba öt kg-os ruhacsomagokat küldhessenek a munkaszolgálatosok hozzátartozói, a Hadviseltek Bizottságának közvetítésével. Alig jelent meg e közlemény, máris nagyszámmal jöttek csomagok, megrakott kocsin hozta a posta és személyesen hozzák be a hozzátartozók. Ez a csomagáradat napról-napra fokozódik.

A HB külön adminisztrációt állított fel e célból, de erre szükség is van, mert bizony minden egyes küldemény átvétele, átvizsgálása, mérése és összevarrása komoly munkával jár.

Megható, hogy ezekbe a csomagokba, amelyekbe pedig se levelet, se élelmiszert nem lehet betenni, mennyi szeretet és gondosság fér belé. Ahogy átnézik a csomagokat, látni lehet a kivasalt és rendbehúzott ruhákat, még a legszegényebb hozzátartozók is gondosan megvarrót, kimosott fehérneműt, bezsíroz-

zott lábbelit helyeztek el, amiről messze virít a távollévő férj, vagy fiu iránti szeretet.

Persze vannak nehézségek is. Noha a HB nyomtatékosan figyelmeztette a hozzátartozókat a súlyhatárra, mégis akad csomag, amely túllépi az engedélyezett öt kg-ot. Ilyenkor kénytelenek visszaadni valamelyik rudarabot,

mert egyetlen szabálytalan csomag veszélyezteti az összes csomag sorsát, sőt veszélyeztetheti a további kiküldés lehetőségét.

Ugyanez áll a szabálytalan tartalmu csomagokra is. Bármennyire is fáj a családtagoknak, le kell mondani azokról a kis figyelmességekről, hogy a kabát zsebébe egy kis zacskó cukrot csuszassanak, mert mindez csak kellemetlenségekre vezet. A HB arra is figyelmezteti a hozzátartozókat, elsősorban a saját érdekükben, hogy a csomagokat ne az utolsó napokon adják át, mert így megkimélik magukat a sorbanállás időtrábló fáradtságától.

Kérelem a Bor-i munkaszolgálatosok hozzátartozóihoz!

Akik összeállították már a saját csomagjukat, gondoljanak azokra a munkaszolgálatosokra, akik nem kaptak és nem kaphatnak hazulról csomagot.

Már az első napokban is szép számmal érkeztek a szegénysorsu munkaszolgálatosok részére küldemények, de bizony ötször, tízszer annyinak is kell még jönnie, hogy mindnyájan megkapják a várva-várt szeretetcsomagot.

A „Bajtársi Szolgálat” népszerűségére mi sem jellemzőbb, hogy máris akadt egy lelkes rinfaragó, aki versbe szedte, hogy mit és hogyan kell küldenie a szeretetcsomagban még az olyannak is, aki szegénysége-

A Purim-i

ajándékozási hagyományt vigyük át

Purim utánra is!

Gondoljunk mindig a szegénysorsu munkaszolgálatosokra!

Kiállni azokért, akik még nem tértek haza!

Amikor a határon túlról visszaérkezett munkaszolgálatosok ismét a hazai földre léptek, a Hadviseltek Bizottsága felhívással fordult hozzájuk: arra kérte őket, hogy jelentkezzenek minél nagyobb számban, sorakozzanak újra a munkaszolgálatosok megsegítésének ügyében, vegyenek részt abban a munkában, amely a szegénysorsu munkaszolgálatosok felruházásáért idehaza immár négy esztendő óta folyik. A Hadviseltek Bizottsága e hosszú szolgálatból és a messze idegenből hazatért férfiakat felhívta: ne pihenjenek, ne szereljenek le lelkükben mindaddig, amíg egyetlen olyan munkaszolgálatos van, aki felszerelésének hiányossága következtében ugyanolyan szenvedéseknek van kitéve, mint amilyeneket ők is kénytelenek voltak elviselni.

E felhívásnak részben megvolt az eredménye. Elsősorban írók jelentkeztek, akik felajánlották tollukat e célra. De jelentkeztek a társadalom minden rétegéből; fegyelmezetten és katonásan közölték: megértették a hívó szót, megértették, hogy kötelességteljesítésük a leszerelés tényével nem ért véget, a háború folyik még, s a munkaszolgálatosok tömege újabb és újabb felszerelést igényel.

Szolgálatukat felajánlották, de mindannyian azt kérdezték: mit tehetünk?

A visszatértek elbeszéléséből egy nagyon is szomorú és sajnos túlgyakran hangoztatott igazságot kellett megtudni, azt, hogy odakinn, sokezer kilométerre otthonuktól, e munkaszolgálatosok vajmikevket tudtak arról a küzdelemről, ami őket itthon idehaza lankadatlanul folyt. Így mesélik: voltak órák, hogy már-már arra kellett gondolniok: idehaza mindenki megfélemedezett róluk. Csak itthon tudták meg a valóságot, azt, hogy igenis, dolgoztak érettek, megkísérelték minden eszközzel és módon felrázni a hazai zsidóságot és igénybevenni adakozókészletét egy olyan célra, amelyért azt hitték, hogy még egy felhívás sem szükséges. Az egyik munkaszolgálatos nyíltan és férfiasan beismerte, hogy a vesztégyárban

semmi sem volt rájuk leverőbb hatással, mint a H. B. kiadásában megjelent „A Munkaszolgálatos” c. röpiratnak az a rimánkodó hangja, amely három millió összehozásáért könyörög a magyar zsidó társadalomnak.

Amilyen megdöbbentette őket, mivel

odakint joggal hihették, hogy ennek az összegnek tizszeresét is szívesen adná össze a magyar zsidóság, haladéktalanul, ha testvéreiknek és embertársaiknak a nem husz, de negyven fokos hideggel vívott küzdelmeiben csak egy percig is résztvettek volna. Most itt vannak ezek a hazatértek és tekintetükben nincs fel-lősségrevonás, nincs panasz, nincs vád. Egy van, az, aminek lennie kell: a nagy munkában való részvétel vágya. Azt kérdezik: mit tehetünk?

Senki sincs, akinek hitelesebb lenne a szava, mint annak, aki a negyven fokos hidegből tért haza hosszú

A honvédelmi miniszter rendelete a munkaszolgálatosok ruhafelszereléséről

A munkaszolgálatosok részére kiszolgáltatott polgári ruházat nyilvántartása dolgában a m. kir. Honvédelmi Miniszter Ur 4604/eln. 2. i—1944. sz. alatt közzétett rendeletet adott ki, amelyben a háború alatt alkalmazott kiegészítő munkaszolgálatosok állományába tartozó egyes munkaszolgálatosok részére, jóléti intézmények által használat céljából kiadott ruházati cikkek nyilvántartását és elszámolását szabályozza.

A kiegészítő munkásszázadok parancsnokságainak bizottságilag haladéktalanul meg kell állapítaniok a munkaszolgálatosok ruházatát. Az izraelita munkaszolgálatosok részére a Hadviseltek Bizottsága által kiszolgáltatott polgári ruházati cikkek állandóan „polgári ruházati lettár”-ba kell bevételezni. E polgári ruházati cikkek egyidejűleg a munkaszolgálatosok zsoldkönyvében is elő kell jegyezni. A későbbi változásokat is keresztül kell vezetni a zsoldkönyvben.

A munkaszolgálatos tehát

e ruházati cikkekkel épp úgy köteles elszámolni, mint bármely más használatra kiadott vagy gondjaira bízott kincstári anyaggal.

A kiadott cikkek meglétét a századparancsnokságoknak minél gyakrabban ellenőrizniük kell.

A H. M. rendelete megerősíti az eddigi gyakorlatot, amely szerint munkaszolgálatosok részére ruházatot a Hadviseltek Bizottsága csak a munkásszázadok parancsnokságai útján adhat ki. A rendelet azután részletesen intézkedik az igénymegállapítás módjairól.

A Hadviseltek Bizottsága a kiadott

szolgálat után. Ezzel a leghitelesebb szóval kell érvelni mindenkivel szemben, aki még most is azt képzei, hogy a munkaszolgálatosok felruházásának kérdése mindössze csak egy szélesebbkörű jótékonyági akció.

Az ő hiteles szavakkal kell minden ember lelkiismeretét felrázni. Az ő szavukkal kell mindenkit jobb belátásra bírni, hogy megértse végre: oda kell adni, nem az elkopott, rongyos holmit, hanem azt, amit még maga is hajlandó volna viselni.

Mit kell tenniük? *Házról-házra menni! Emberről-emberrel! Megfogni az emberek kezét, a szemükbe nézni és azt mondani: nem érzed, hogy mi a kötelességed? Nem tudod, hogy azzal a ruhaneművel, amit adsz, azzal a takaróval, bakancssal lehetővé teszed, hogy azok a bajtársaink is hazajöhetnek, akik még nem tértek haza! Nekünk, hazatérteknek kötelességünk, hogy szünet nélkül rájuk gondoljunk és mindenkinél odahassunk, hogy ők is rájuk gondoljanak.*

A Hadviseltek Bizottságának munkájában pedig teljes szívvel és lélekkel részt kell vennünk!

Erre tanított meg a saját küzdelmes tapasztalatunk...

ruházatra még selejtes állapotban is igényt tart, ezért a selejtesse váló ruhát a munkaszolgálatos köteles a századparancsnokságnak beszolgáltatni.

amely azután azt továbbítja a Hadviseltek Bizottságához.

A ruházati cikkekben bekövetkezett hiányokról, károkat a munkaszolgálatos által aláírt veszteségi jegyzőkönyv alapján kell a Hadviseltek Bizottságát értesíteni. A megküldött veszteségi jegyzőkönyvben a veszteség körülményeire is ki kell térni, az érték megjelölése mellett, hogy

a Hadviseltek Bizottsága követelését — ha szükségesnek látja — polgári peres úton érvényesíthesse.

Indokolatlan veszteség esetében a munkaszolgálatos a körülmények szerint felelősséget vállal, vagy bűnvádi úton felelősségre kell vonni.

Egyenként, vagy kisebb csoportokban leszerelő munkaszolgálatosoktól a Hadviseltek Bizottsága ruhaanyagát a zsoldkönyvben meglévő előjegyzés figyelembevételével át kell venni és meg kell küldeni a Hadviseltek Bizottságának. Még a selejtesnek minősülő anyagot is vissza kell küldeni. Ha a munkásszázad egészben leszerel, a parancsnokság a feltár szerinti állandóan megküldi a Hadviseltek Bizottságának.

Ezek a rendelkezések nem vonatkoznak a hadművelleti területen szolgálatot teljesítő munkásszázadokra.

Agymatracok

maev. választékban BESCHOPFSZKY paplan VID. B. 11. 5. 39. 22.

PURIM

A sorsvetés napjai ezek... Ahasvéros idejében történt: elhatározták, hogy kiirtják Izráel gyermekeit. Háman volt a neve a zsidók ellenségének. A gyűlölet atyja már megjelölte a napokat is, amikor a zsidóknak el kell majd pusztulniuk — de Isten kegyelme megváltoztatta a bosszu ítéletét: elküldötte a szépséges Eszter királynét és a bölcs Mordechájt, akiknek hűsége megnyerte a király szívét Izráel igazságának. Megszabadultak a zsidók és a harag fiai pusztultak el: sorsot vetettek Izráel gyermekeire, de Isten akarata sorsfordulatot hozott... „És meghagyták Izráel fiai, hogy tartsák meg Adár havának tizennegyedik napját és annak tizenötödik napját évről-évre, mint ama napokat, amelyeken a zsidók megszabadultak ellenségeik gyűlöletétől és mint olyan hónapot, amelyben bánatuk örömré és gyászuk ünnepre fordult; hogy tartsák meg azokat vidámság és öröm napjaiként és küldjenek ajándékot egymásnak és adományokat a szegényeknek.”

A sorsharag napjaiban élünk... Birodalmak és népek gigászi harcától dübörög a föld, zeng az ég: a háboru féktelen erői uralkodnak a világ felett. A lét és nemlét határai között vadul forog a sorskerék, sebesíramu küllői peregnék: egyszer fellendülnek, máskor visszahullanak. Mit hoz a holnap? — nincs ember, aki tudná, aki megmondhatná.. Szomorú napokat élünk, ámde elűhetjük körünkből a mindennapok szomorúságát. Mérféltelen emberi szenvedés vesz körül bennünket, tengernyi könny hull közelben és távolban — de enyhül a fájdalom, megszűnik az élet keserve, ha apró örömöket ébresztünk az emberi lélekben, ha mosolyt fakasztunk a könnyező szemeken. A szeretetlenség napjaiban a szeretet örömét hozzuk vissza, ha ajándékozunk — az elcsúszás idején a boldogság világát építjük, ha adunk, adunk annak, akinek nincsen. Az élet mai zajában hadd szóljanak egymáshoz a szívek, így jobban megértik egymást az emberek: öröm és vidámság csendül ki a szívek szavából s új hit árad szét az egész életben.

Az öröm napjai legyenek ezek... Az ajándékozás napja érkezett el egyszer egy országban, amikor elült a harc. A király elé járultak jutalomért hős bajnokok. Jött az első és büszkén így szólt:

— Uram, én harcoltam, hogy országod határaitól távol tartsam az ellenséget. Engedd, hogy most békében és gazdagságban élhessek földemen.

A király aranykincsekkel bőkezűen megajándékozta hű szolgáját. S jött utána a második és diadalmasan mondta:

— Királyom, én új országot hódítottam meg néked és ezzel gyarapítottam birodalmadat. Adj nekem földet, hogy azon boldogulhassak.

A király hatalmas birtokkal ajándékozta meg bátor alattvalóját. És vérző arccal, megtépett köntöshen eléje állt a harmadik:

— Én szenvedtem érted, uram, mert városomat lerombolta a háboru viharja. Könnyező népeddel együtt kérlek, építsd fel újra elpusztított

Óriási választék
Nem árjasszék
KÁROZTATÓ
60.
Grammfon

városunkat — a te országodat...

... A sorsvetés napjaiban, a jutalmazás idején mi is azt kériük Urunktól: ajándékozza meg életünket jó sorssal, örömmel és viasággal; emelje fel romjaiból, építse ujja feldúlt országát — a szeretet, a béke és boldogság világát...

Dr. Katona József

Meghalt Strausz Adolf, a „fejedelmek barátja”

A magyar zsidóság egy értékes és érdekes figurával lett szegényebb: meghalt a patriarka koru Strausz Adolf, a Keleti Akadémia, utóbb a Közgazdasági Egyetem nyugalmazott tanára, a keleti országok politikai, néprajzi és gazdasági viszonyainak egyik legjobb ismerője. A kilencvenegy esztendő professzor úgyszólván élete utolsó időszakáig dolgozott és élénk figyelemmel kísérte a világ politikai s szellemi életének alakulását.

Strausz Adolf a fejemegyei Cecén született 1853 május 15-én. Eredetileg ügyvédnek készült, de a fiatal patvaristát, akinek a versei több fővárosi lapban napvilágot láttak, más irányba sodorta a hajlama. A katonai éveinek leszolgálása után elvégezte a Ludovika Akadémiát ahol tisztí rangot nyert, majd az okkupáció idején Boszniába került. Ekkor már nemcsak budapesti lapok közölték cikkei, hanem állandó levelezője lett a Neue Freie Presse-nek is. Boszniában kezdte meg első tudományos könyvének, „A bosnyák nép és föld”-nek megírását.

Az orosz-török háború idején több világlap haditudósítójaként működött, majd ugyancsak különböző világlapok megbízásából Bulgáriában járt, amikor az ottani fejedelmet, Battenberg Sándort elűzték. Ebben az időben már a balkáni problémák európai hírű szakértőjének számított... Több bolgár politikus és népvezér felkérésére Strausz Adolf beszélt rá Koburg Ferdinánd herceget a bolgár trón elfoglalására és Strausz Adolf abban a küldöttségben is részt vett, amely hivatalosan felajánlotta Koburg Ferdinánd hercegnek, aki Selmechánya melletti kastélyában tartózkodott, a bolgár koronát. Ettől kezdve Strausz Adolf az új bolgár cár legbizalmasabb köréhez tartozott. Ferdinánd mindig igénybe vette a kiváló balkán-szakértő tanácsait. Tizenegy évvel ezelőtt pedig, amikor Strausz Adolf nyolcvanadik születésnapját ünnepelte, a koburgi kastélyban élő Ferdinánd volt bolgár cár magyarnyelvű távirattal köszöntötte egykori bizalmasát.

A Hon, az Egyetértés, a Nemzet, a Budapesti Hírlap, a Pester Lloyd, a Neue Freie Presse, a Frankfurter Zeitung, a Times, a Temps évtizedek során át sürűn közölték Strausz Adolf cikkei.

Ezenkívül az elhunyt professzor egy ideig szerkesztette a Revue d'Orient-t, a Gazette de Hongrie-t és a Die Donauländer-t is.

A Keleti Kereskedelmi Akadémia tanárai közé hívta a nagynevű tudóst, aki akkor Budapesten telepedett le és szakított „világjárólásaival”. A Keleti Kereskedelmi Akadémián a keleti országok politikai, néprajzi és gazdasági viszonyairól hirdetett kollégiumokat Strausz Adolf, aki, mint valóságos polihisztor, egyformán jártas volt a történelemben, a folklórból és gazdaságtudományban. A Magyar Néprajzi Társaságnak is alapítói közé tartozott, később a társaság tiszteletbeli tagjává választotta... Főbb művei: Bolgár népköltési gyűjtemény, Bosznia ipara. Bulgária ipara. Törökország és Az új Balkán-félsziget. Miután a Keleti Kereskedelmi Akadémia az ujonnan létesített Közgazdasági Egyetembe olvadt be, Strausz Adolf 1923-ban nyugalomba vonult.

Az elhunyt professzor, akit méltatói gyakran a „fejedelmek barátja”-nak neveztek és aki több kimagasló államférfi is bizalmasa volt, mindig büszkén vallotta magát zsidónak. Részt vett a ma-

AROMÁS CITROMPÓTLÓ

és

**RUM-
ESZENCIA**

nélkülözhetetlen
a purimi süteményekhez

LERAKAT:

„M A N O N”

VEGYI-ÁRUK NAGYKERESKEDÉSE

BUDAPEST, VII., RUMBACH S. U. 6

TELEFON: 226-731.

gyarországi cionista mozgalom megalapozásában. Később a Magyar Cionista Szövetség diszelnökévé választotta. Jelentékeny szerepet játszott különböző zsidó világkongresszusokon és az 1921-es karlsbadi cionista kongresszus őt bízta meg a Palesztina területén élő népfajok politikai és gazdasági együttműködésének tervezetét kidolgozandó memorandum elkészítésével. E megbízásnak eleget téve, hosszabb ideig tartózkodott a Szentföldön.

Utolsó nagy könyve „A római ghetto” volt. Az 1920-as évek elején, amikor híre járt, hogy Mussolini lebontatja a régi római városrészeket, közöttük az ugynevezett „zsidónegyedet”, Strausz Adolf Rómába utazott, hogy a helyszínen gyűjtson adatokat a 2300 éves múltra visszatekintő római zsidóság történetének megírásához.

A budai zsidóság közéletében is előkelő szerepet játszott és a Szentimrevárosi-Templomkörzet diszelnökévé választotta.

Pénteken délelőtt kísérték utolsó útjára a rákoskeresztúri temető halottasházából Strausz Adolf professzort, akinek végtisztességére a közélet és szellemi élet sok képviselője jött el. Mandel Lajos főkantor és a templomi énekkar gyászéneke után dr. Schwarz Benjámín rabbi beszélt a „nagy öreg”-ről, akinek a pályája korszakokon haladt keresztül és akit fejedelmek és államférfiak részesítettek megbecsülésben.

A Pesti Izr. Hitközség és a Pesti Chevra Kadisa nevében dr. Dési Géza v. országgyűlési képviselő mondott búcsuzót, rámutatva arra, hogy az igazi nagyságok sohasem öregszenek meg. „A föld forog, de a nap mindig helyén marad, világít és melegít. Ilyen nap volt a magyar zsidóság életében Strausz Adolf, aki egyesíteni tudta lényében az igazi magyart és az igazi zsidót.”

A Budai Izr. Hitközség és a Szentimrevárosi-Templomkörzet búcsúját dr. Rubinyi Mózes tanár tolmácsolta, aki változta az elhunyt tudós nagyszabású munkásságát.

A Magyar Cionista Szövetség nevében dr. Richtmann Mózes tanár beszélt, azután a Pesti Chevra Kadisa által adományozott diszkrét helyhez kísérték és örök nyugovóra helyezték Strausz Adolf temető.

IRSAI MÓR
ZSIDÓ
DIÁKOTTHONA
DEBRECEN,
SZÉCHENYI-U. 83.

Szigoruan orth. háztartás — tanári korrepetálás — orvosi felügyelet.

Jelentkezéseket már elfogad a Diákotthon és a zsidó gimnázium. — Különböző első osztályba igyekezzen fia helyét biztosítani nehogy kimaradjon.

Kérjen ingyen prospektust.
Telefonszáma: 15—70.

A Pesti Izr. Hitközség Társadalmi Munkabizottsága folytatta a vitát a közömbösök bekapcsolásáról

A Pesti Izr. Hitközség Társadalmi Munkabizottsága vasárnap délelőtt folytatta vitáját arról a kérdéssel, hogy miképpen lehetne bevonni a közömbösöket a felekezeti életbe. Dr. Boda Ernő elnökhelyettes, a bizottság elnöke üdvözölte a megjelent tagokat, sajnálattal jelentette be, hogy a kérdés előadója, Nádor Jenő körzeti előjáró kórházban betegesen fekszik, azért nem lehet jelen az ülésen, majd megindult a vita.

Dr. Deutsch Ernő azt fejtette ki, hogy ha megtalálják a módot, hogy a közömbösök közelebb kerüljenek a valláshoz, ezáltal szorosabb kapcsolathoz kerülnek a felekezettel és a hitközséggel is.

Dr. Kohn Zoltán tartalomjegyzék szerint a kérdés megoldása körül a hitközségnek csak az elindítás lehet a szerepe. Meggyőződése szerint az elindításhoz szükséges lépéseket a hitközség az ifjúsági nevelés megreformálásával már megtette. Gyakorlatilag olyan propagandának kellene megindulnia, amely a felekezeti élettől eltávolodott felnőttek társadalmi kiracadná abból a létkörből, amelyben felnőttek. Mint jellemző tünetre mutatott rá arra, hogy a legműveltebb zsidó rétegeknel meg lehet találni a klasszikus irodalom minden válfaját, csak éppen a Bibliát nem, amely pedig jelentőségében felülmúl minden alkotást. Felfogása szerint a zsidó vallás évszázadokon keresztül beigazolta, hogy fejlődésben és minden időkben hozzá lehet igazítani a kulturális haladáshoz. Ezért egyrészt a propaganda szempontjából szükségesnek tartaná, hogy lelkes emberek neveljék meg a közömbös zsidó társadalmat, másrészt a zsidó szellemi élet létkörének átterjesztésére könyvkiadói vállalat létesüljön.

Bruszt Elek felszólalásában a rabbikar tagjainak intenzívebb munkásságát tartotta szükségesnek a kérdés megoldásánál. Sürgette a megüresedett rabbiállások betöltését, hogy a missziós munka teljes erővel megindulhasson.

Dr. Farkas József körzeti rabbi a névelésgondozás terén látja legcéltárazatában megoldhatónak a kérdést. Fejtette, hogy a rabbiságnak már kész programja van ebben a tekintetben és csak arra lenne szükség, hogy az előjáróság annak végrehajtásához hozzájáruljon. E program lényege az, hogy az egyháznak végig kell kísérni egész kicsi korától kezdve elmúlásáig a hittestvéreket és gyászban és örömben egyformán meg kell nyilvánulnia a zsidó családok iránt a rabbikar tagjain keresztül a felekezeti közösségi érzésnek. Ha a legfontosabbat: azt, hogy a zsidó gyermek tanuljon meg imádkozni, elérte, a probléma szinte önmagától megoldódik, mert csak a mélyseges vallásos hit biztosíthatja a közösséghez való elszakíthatatlan hozzátartozást.

Dr. Berkovits Béla körzeti segédrabbi szerint a rabbiknak jóformán semmi egyébbe nem szabadna foglalkozniuk,

csak azzal, hogy kezeljék a zsidó lelket, a szeretet és együvértartozás melegségével biztosítsák a legszorosabb kapcsolatot a hittestvérek és a felekezeti szervek között.

Dr. Deutsch Sándor a propaganda és körzeti munka legintenzívebb kiépítésében látja a probléma megoldásának útját. Szerinte a Magyar Zsidók Lapjának minden zsidó család asztalán ott kellene lennie s ennek megvalósításáért érdemes lenne áldozatokat is hozni. A körzeteknek pedig a legkülönbözőbb bizottságok megalakításával kellene kiépíteniök az igazi kapcsolatokat a körzet tagjaival.

Dr. Kende Ernő felfogása szerint a magyar zsidóság zöme az elmúlt évtizedek alatt a realitások felé orientálódott s emiatt váltak közömbösökké. Meg kellene találni az eszközöket ahhoz, hogy felvilágosítsák mindezeket: milyen veszedelem rejlik éppen számukra ebben a közömösségben s a saját jól felfogott érdekük ellen vétenek, ha nem vesznek részt a felekezeti életben.

Schalk Ferenc felszólalása után dr. Bernát Miklós körzeti rabbi megállapította, hogy soha olyan alkalom nem volt, mint ma, hogy a vallás után áhitozókat megnyerjék a közösségi munka számára. Meggyőződése, hogy a valláshoz, a szertartási rendhez nem szabad avatatlannal kézzel hozzányulni, de több módja lenne annak, hogy a hittestvérek mindkét nemét intenzívebben kapcsolják be a templomi szertartás rendjébe. Ezen a téren lenne szükség gyakorlati reformokra.

Mintén a vita nagyon elhúzódott, az idő előrehaladottsága miatt a legközelebbi ülésre halasztották a vita folytatását és befejezését.

Diszére fog valóni

minden intelligens zsidó háznak
a gyönyörű szép

727

LEGENDÁS HAGADA

amely tartalmazza — a Hagada teljes héber szövege és irodalmi színvonalú új magyar fordítása mellett — az egyiptomi rabbszolgaság és a csodálatos kiszabadulásra vonatkozó szép stánuiságos

talmudi és midrási legendákat

a peszachi általános tudnivalókat és az ismeretét bővítő, szellemes magyarázatok egész seregét.

Örömet szerez

gyermeknek és felnőttek egyaránt.

A LEGALKALMASABB AJÁNDÉKI

Nagy album-alak, 33 művészi illusztráció. Díszes aranyozott kötésben ára: P 12.— Az összeg előzetes beküldése esetén portmentes.

Szállítja ABRAHÁM NYOMDA, Kecskemét

Glosszák a hétről

„A LIPÓTVÁROSI INTELEKTUELLEK”

Az új Herczeg-darab körül támadt sajtópolemikának semmi címen, semmi néven nevezendő alakban nincs köze a „zsidókérd. shez” — mégis akadt lap, amely ilyen motivumot vitt az ügybe. Most legújabbban egy folyóirat olyasmit ír, hogy a lipótvárosi intellektuellek... a Vigszínházat úgy könyvelték el, mintha ez a műintézet kizárólag azért volna a világon, hogy az ő izlésüknek és igényeiknek megfelelő darabot mutasson be s a sértődésnek bizonyos nemével fogadják, ha olyasvalaki is betéved a falak közé, kinek „idegenségét” érzik. Állapítjuk meg ezzel szemben, hogy ama „lipótvárosi” közönség lelkesedésének szárnynain emelkedett fel, ha épp Herczeg Ferencről van szó, a század első évtizedének legtüneményesebb sikere, mégpedig az Ocskay brigadéros, amely témájában és törekvésében izzóan magyar: s drámai értékei mellett épp ez alapozta meg sikerét, melynek színpadi szülőföldje „a lipótvárosi intellektuellek” műintézete volt. Az az „idegenség”, az a „lipótvárosi” tájkörtség sem — az összetételében sohasem egységes — nézőtérén nem volt meg, sem azokban a művekben, amelyeknek sikere — nem egyszer magyar világsikerek — ott bontakozott ki: s amelyekben „zsidókérdés” akkor sem volt, ha a szerzők zsidó vallásúak voltak. De visszatérve a kérdés lényegére, sem a nemzeti tárgy darab, sem Herczeg nem idegen a „lipótvárosi” színházban — s hogy mennyire nem, legvilágosabban Herczeg Ferenc mondja el emlékirataiban, amikor az Ocskay brigadérosról szólva, többek közt a következőket mondja:

„...Történelmi drámám a Nemzeti színpadára kívánczozott, de én a Vignek adtam...

...Mikor híre ment Ocskaynak, akadtak színházi idősök, akik úgy vélekedtek, a lipótvárosi közönség nevetni fog, ha farkasbőrt lát és ásítani, ha a magyar szabadságról beszélnek neki. A színházban azonban többnyire más történik, mint amit az okos emberek várnak és a Lipótváros izgatott érdeklődéssel és lángoló lelkesedéssel fogadta a darabomat.

...Ocskay szerepét Fenyvesi Emilnek osztottuk. Az ő délceg, férfias alakja és sötét tűzben égő, keserű egyénisége csodásan illt a lázadó szerepéhez. Rossz humora volt, de rekedtes beszédjével izgalmasan realiztikus hatást tudott elérni.

...A bemutató előadás lefolyása viharos volt, a közönség az összes felvonás között álltapsolt. Egyik felvonás után firobonort a színpadra egy negyvenéves eklektika megölt, megcsóolt és könnyes szemmel mondta: „Micsoda ostobaság tőlünk, hogy egy-

más ellen agyarkodunk, ahelyett, hogy megcsinálnók együtt a jó magyarok pártját!”

HOL SZÜLETETT HERZL?

Egyik szélsőjobboldali lap, az ilyen irányu lapoktól megszokott hangnemből és célzatossággal, ezuttal Herzl személyével foglalkozik. A cionista mozgalom megalapítójának életrajzi adatait tárja olvasói elé és elmondja, hogy Herzl 1860-ben — Szlovákiában született. Ez az adat többrendbeli hibában szenved. Herzl ugyanis Budapesten, a Dohány- és Wesselényi-utcák sarkán

lévő házban született, ahol most a hősök emlékoszlópa áll. Semmi esetre sem született azonban Szlovákiában, mert ilyen állam akkor még nem volt és a mai Szlovákia területe a magyar királyság része volt. Azon nem csodálkozunk, hogy a szélsőjobboldali lapok Herzl életrajzi adataival foglalkoznak — a maguk módján. De csodálkozunk kell azon, hogy a magyar királyság integráns részéről olyan készséggel mondanak le már olyan időpontra vonatkozóan is, amikor még hat évtized választott el a trianoni tragédiától. Ime, egy zsidó politikus kedvéért, hogy attól elvitassák a magyar eredetet, ilyen történelmi és közjogi anakronizmusba esik az elfogultság...

Száz intézményt tart fenn, vagy támogat az OMZSA

Mit tesz a Pártfogó Iroda a közéletmezés terén

Olyan intézményeknél, amelyeket egy közösség tart fenn, jóformán minden attól függ, hogy lehet-e az intézmények pártfogoltjai részére biztosítani a megfelelő élelmezést. Enélkül ugyanis a gondozottak ellenálló képessége napról-napra csökken és olyan következményekkel is járhat, amelyek a közösség áldozatkész-ségének értékét is illuzóriussá tehetik.

A magyar zsidóság széles rétegeiben az élelmezés kérdése a háború alatt nagyjelentőségűvé vált, mert különösen az inséges vidékek hitközségeiben, a legfontosabb, szinte megoldhatatlan problémát jelentette. Ennek a ténynek felismerése indította a Pártfogó Iroda vezetését arra, hogy

Budapestben, de az ország számos más helyén is, főként az inséges területeken népkonyhákat létesítsen.

Ezek a népkonyhák az élelmiszerek együttes beszerzésével és azzal, hogy csak egy helyen kellett főzni és fűtőanyagot felhasználni, elérte azt a legfontosabb célt, hogy a nélkülözőknek biztosítani tudta, legalább a mindennapi egy tál ételt. Gondja kiterjedt arra is, hogy a népkonyhai étrend összeállításánál biztosítsa: a nyújtott táplálék valóban tápláló erejű is legyen.

Az északkeleti vármegyékben számos ilyen népkonyha működik.

Némelyik helyen ezernél is több ilyen adagot ad naponta a Pártfogó Iroda,

de a legkisebb helyen is háromszáz adagnál is többet. A fővárosban a pesti izraelita hitközség, illetve a nőegyletek által fenntartott népkonyhákra is beutalta a rászorultakat, természetesen úgy, hogy a népkonyhák fenntartásához hozzájárul.

A népkonyhák egy részéből hazaviszik az ételt, de sok helyütt külön étkezőben fogyasztják el a pártfogoltak szerény ebédjüket. Ilyen esetekben a Pártfogó Iroda önkéntes segítőitársai, vagy a nőegyletek nemes gondolkodású tagjai,

nemcsak szigorúan ellenőrzik az étel elkészítésének módját, s azt, hogy az adagolás megfelelő legyen, de módot találnak arra is, hogy odaüljenek a hittestvérek asztalához, egy-két jó szóval megnyugtassák őket, megismerjék helyzetüket és szociális tekintetben megfelelő táncsokkal és tájékoztatással lássák el őket.

Miután a zsidóság egy része, amely valaha a legrendezettebb körülmények között élt, a zsidótörvények folytán elszegényedett, annyira, hogy megszokott életrendjét is fel kellett adnia,

gondoskodni kellett arról, hogy a népkonyhák kivül — amelyekre az ilyen sorsra jutott hittestvéreket mégsem lehetett beutalni — polgári konyhák is létesüljenek.

Ezek a polgári konyhák háromfajta ebédeket szolgáltatnak ki, sőt diétás kosztot is kaphatnak azok, akik orvos előírás folytán arra rászorulnak. Budapestén ezidőszert három ilyen konyha működik, a Sip-u. 22, Király-u. 82 és Dob-u. 35 alatt.

Azok, akik ezeket a polgári konyhákat igénybe veszik, tulnyomórészt vagy egyáltalán nem fizetnek semmit az ebédért, vagy csak a napi adagért megállapított összegnek kis hányadával járulnak hozzá a polgári konyhák fenntartási költségeihez.

Az, hogy ki milyen kedvezményben részesül, természetesen titok. Ezek a polgári konyhákban terített asztal, ingyenes ruhatár várja az érkezőket s gondos és figyelmes kiszolgálásban van részük. Családi hangulat alakult ki az asztaloknál, az összeszokott kis társaságok étkezés közben nyugodtan beszélgetnek s napi gondjaikról néhány negyedórára megfeledkezhetnek.

A Pártfogó Iroda élelmezési osztálya intézi tudvalevőleg ezeken kívül

a tanoncotthonok és táborok étkeztetését is,

ami annyit jelent, hogy a mai nehéz körülmények között is beszerzi a tör-

vényadta lehetőségek mellett a szükséges élelmiszereket, gondoskodik megie-
lelő szénélvizeiről, ennek a munkáját szí-
geruen ellenőrzi, ügyel az étrend meg-
felelő összeállítására, hogy megfelelő ka-
lória- és táplálékot adjon pártfogottjai-
nak. Az élelmelési osztály a maga ellen-
őrzése alatt tartja a vidéki népkonyhá-
kat is s az élelmiszerek egységes be-
szerzésével egyedülálló rendszert épített
ki olyan irányban, hogy ez a leggazda-
ságosabb legyen. Mintán ma meglehető-
sen nehéz beszerezni az élelmiszereket,
gyakran bonyolított le a Pártfogó Iroda
olyan akciókat, amelyekkel egyes vidé-
kekre néha vagónszámra is küldött olyan
élelmiszereket, amelyeknek beszerzése
előzetes intézkedések nem gördítet-
tek akadályokat. Ezzel kapcsolatosan
mely hírellel emlékezik meg a Pártfogó
Iroda a hatóságok bölcs megértéséről
amelyek a népkonyhák és egyéb élelme-
zési intézmények részére a beszállítá-
soktól jegyek ellenében a kiutalásokat esz-
közlik.

Mindaddig, amíg lehetséges volt, a Párt-
fogó Iroda *tejeket* is lebonyolított,
hogy a gondoskodása alá tartozó isko-
lások gyermekeknek és tanoncoknak tejes
reggelit nyújthasson.

Ez a nagyarányú munka egyelőre
rendszeresen folyik de nagy kérdés,
hogyan tovább? Ha azok, akiknek ez kö-
telességük, vagyis a hitközségek és a te-
hetős rétegek nem szolgáltatják be
OMZSA hozzájárulásukat.

belekönyvesítik a Pártfogó Irodát
abba, hogy élelmelési költségét lé-
nyegesen redukálja.

Ez maga után vonná azt, hogy a polgá-
rkonyhák és népkonyhák egy részét be-
zárja. Józan ésszel és nyugodt lelkiismer-
ettel merik-e vállalni a felelősséget
ezért azok, akik késlekednek?

VII. Zsidó Irodalmi Matiné

Március 12-én, vasárnap délelőtt 11 óra-
kor lesz a Pesti Izraelita Hitközség kultu-
rális-társadalmi ügyosztályának VII. zsidó
irodalmi matinéja a hitközség disztermében
(VII. Sip utca 12. II. 33.) „Magyar zsidó költő-
k legszebb versei” címmel. Bevezetőt
mond: Dr. Turóczi-Froster József, közre-
működnek: Kelen Dóra, Gáti György, Varga
László, Zongorán kísér: Mandl Péter. Ér-
deklődőket szívesen lát a rendezőség. Be-
lépődíj nincs.

— A zsidó népzene remekel. Vasárnap
tartotta nagy sikerrel VI. zsidó irodalmi
matinéját a Pesti Izraelita Hitközség kul-
turális-társadalmi ügyosztálya, „A zsidó
népzene remekel” címmel. Bevezetőt Is Je-
hudi mondott, aki megkapó szavakkal is-
mertette a zsidó népzene és rámutatott
annak nagy jelentőségére és hatásaira. Az
érdekes előadást Feleki Rezső sok átérzés-
sel előadott művészi énekesszámai illusztrál-
ták. Blum Tamás finom zongorakísérete
mellett befejezésül Szigeti Jenő adott elő
zsidó legendákat, sok elismerő tapstól ki-
sérve.

— Műsoros művész-délután. A Belső-
kerületi körzet március 12-én, vasár-
nap délután négy órakor a hitközség disz-
termében (Sip utca 12. II. 33.) purimi mű-
soros művész-délutánt rendez, amelyen szí-
vesen lát mindenkit.

A zsidó családok helyzete ma

Dr. Rozsa Ignác szabadegyetemi előadása
a Bethlen téri körzetben.

A szabadegyetemi előadásorozatban a
Bethlen téri körzetben dr. Rozsa Ignác tar-
tott előadást a minap „A zsidó családok
helyzete ma” címmel. Előadása három
részre oszlott. Az elsőben a zsidó családok
helyzetéről adott képet 1938-tól, vagyis az
első zsidótörvénytől a mostani dőkgig. A
második részben az egyes hitközségek,
Chevra Kádisek, Nőegyletek, MIKÉFE,
OMIKE, Patronázs, ORT-egyesületek, a
Hadviseltek Országos Bizottsága, az
OMZSA, a Pártfogó Irodák és a Pro Pa-
lesztina Szövetség jelentései alapján sta-
tisztikai adatokkal mutatta ki, hogy a szere-
tetnek ez a hadserege miként iparkodott
fenntartani a magyar zsidóságot.

Előadásának harmadik részében azzal a
kérdéssel foglalkozott, hogy mi lehet a
zsidó intézmények feladata az elkövetkező
béke idejére? Erre nézve annak a felfogá-
sának adott kifejezést, hogy az összes in-
tézményeknek fenn kell maradniuk s a gyá-
korlati és lelki átképzést a béke idején is
folytatni kell. Emellett országos zsidó ala-
pot is kell megteremteni, hogy a falusi is-
koláktól kezdve a legmagasabb fokú isko-
láig biztosítani lehessen a tanítást. Sze-
rinte valamennyi mai segítő intézménynek
éppúgy meg lesznek a feladatai háboru
után is, mint ma, mert a magyar zsidóság
sorsközössége fogja megkövetelni minden
időben, hogy annak a munkának érdekében,
amelyet a jótékony intézmények indí-
tottak el és folytatnak, a jövőben se szepa-
ráldódnak egymástól a magyar zsidóság
vallási árnyalatai.

— Héber nyelvtanfolyam kezdődik a
Poel Czedeck Egylet keretében. Érdeklődni
lehet 10—11 óra között 326—138. sz. alatt,
vagy levél útján.

— A Józsefvárosi körzet kulturdélutánja.
Az elmúlt vasárnap rendezte meg a VIII.
kerületi körzet kulturdélutánt. Vitéz Ala-
dár körzeti elnök megnyitójában ismertette
azokat a feladatokat, amelyeket a körzet
magára vállalt, beszámolt a kerület szociális,
vallásigazgató és kulturális munkájáról és
felszólította hallgatóságát a további támo-
gatásra. Utána dr. Boda Ernő, a Pesti Iz-
raelita Hitközség elnökhelyettese tartotta
meg kitűnő előadását: „A zsidóság és a mű-
vészet” címen. A bibliai kortól kezdve nap-
jainkig bemutatta a zsidóság történetének
keresztmetszetét a művészet szemszögén át
nézve. A hallgatóság feszült figyelemmel ki-
sérte a lebilincselő, sok új szempontot meg-
világító, magas színvonalú előadást. *Abraham-
sohn* Manó főkantór, *Reile* Gabriella, *Rózsa*
Vera és *Ney* Dávid operaénekesek, művé-
szetük legjavát adva gyönyörködtették hall-
gatóikat. A körzet előjárósága a kultur-
délután bevételének egy részét a munka-
szolgálatosok részére a Hadviseltek Bizott-
sághoz küldte be.

— A Lipótvárosi Imaház-egyesület Zajin
Adar-ünnepélye. A hagyományos ünnepé-
lyességgel tartotta meg március 2-án a
csákiutcai templomban a Lipótvárosi Ima-
ház-egyesület Zajin Adar emlékünnepe-
lyét. Mózes Tanítónk, az ez évben elhunyt nagy-
jaink és az egyesület elhalálozott tagjainak
emlékeztére. Az emlékbeszédet dr. *Berkovits*
József rabbi tartotta, a gyászdalokat *Hers-
kovits* Béla főkantór recitálta a templom kó-
rusával. Utána kulturdéladás keretében hó-
doltak a félelemletű kultúrteremben Mózes
Tanítónk emlékének, ahol *Gábor* Andor
előjáró bevezetője után dr. *Löwinger* Sá-
muel a Rabbiképző igazgatója tartott elő-
adást „Mózes világtörténelmi jelentősége”
címen. *Gellért* Lajos színművész a Tórából
olvasott fel, *Herskovits* Béla főkantór héber
dalokat énekelt.

Molière-bemutató a Goldmark-teremben

Kénytelen házasság — A botcsinálta doktor

A világirodalom klasszikus írói sorából,
Racine és Ibsen után az OMIKE Művész-
akció *Molière* két remekét tűzi műsorára,
hogy ezzel is hirdesse művészi célkitűzé-
seinek magasrendűségét. A március 25-én
bemutatásra kerülő két komédia közül a

KÉNYTELEN HÁZASSÁG

Both Klári, Szilágyi Bea, Komor Ági,
Szigeti Jenő, Zátory Kálmán, Sik Rezső,
Mányai Lajos, Gonda József, dr. Szabó
Dezső és Gellei Ottó fellépésével.

A BOTCSINÁLTA DOKTOR

pedig Simon Szusza, Pártos Erzsi, Ács Ró-
zsi, Szigeti Jenő, Peti Sándor, Gáti József,
Gonda József, dr. Szabó Dezső, Fellegi Ist-
ván, Sándor József és Rozgonyi Andor
közreműködésével elevenedik meg *Halmos*
István rendezésében, aki a szegedi egyetem
országos hírvé színházművészeti csoportjá-
nak volt előnévösen ismert tagja.

A Molière-bemutató előtt ünnep. számba
megy a *Takáts* Alice 30-ik előadása, mely
Szomorj Dezső, a nagy magyar író méltó
értékelését jelenti, mint az OMIKE Művész-
akciónak fennállása óta legnagyobb sikere.

Hasonló siker felé halad *Molnár* Ferenc
brillians vígjátéka, a *Delila* is, mely legkö-
zelebb 13-án, hétfőn este és 19-én, vasár-
nap délután szerepel a műsoron. A közön-
ség rendkívüli érdeklődése kíséri *Gordin*
Anyaszív című színművének 19-i, délutáni
előadását.

Zenei vonatkozásban a *Figaro lakodalma*
és a *Traviata* kerül ismétlésre 12-én és
15-én, míg 13-án, hétfőn délután a *Bajaz-
zók* és *Hangverseny*, 20-án, hétfőn délután
pedig a *Bohémélet* csendül fel kiváló sze-
reposztásban.

Az *Édes mostoha*, Lakner bácsi gyermek-
előadásának sorozatában 12-én kerül színre
utoljára.

MÜSORNAPTAR:

			Helybiztosítás
Március 11. Szombat	1/2	7	Takáts Alice
Március 12. Vasárnap	1/2	11	Édes mostoha (gyermekelőadás)
Március 12. Vasárnap	1/2	3	Vera, vagy Veronika?
Március 12. Vasárnap	1/2	6	Figaro lakodalma
Március 13. Hétfő	1/2	3	Bajazzók — Hangverseny
Március 13. Hétfő	1/2	7	Delila
Március 14. Kedd	1/2	7	Téli kabaré
Március 15. Szerda	1/2	3	Traviata
Március 15. Szerda	1/2	7	Zenei hangverseny
Március 15. Csütörtök	1/2	7	Zenei hangverseny
Március 18. Szombat	1/2	7	Asszonyok egymás között

H I R E K

Ünnepi istentiszteletek
március 15-én

A Pesti Izraelita Hitközség előjárósága március 15-ének nemzeti ünnepén, szerdán déli fél 1 órakor a Dohány-utcai főtemplomban ünnepi istentiszteletet rendez.

A Budai Izraelita Hitközség előjárósága és a Hadviseltek Szakosztálya március 15-én, szerdán d. e. 9 órakor az Öntőház-utcai főtemplomban rendezendő istentiszteletre hívja a budai hittestvéreket.

— AZ ISTENTISZTELETEK RENDJE A TEMPLOMOKBAN. A Pesti Izr. Hitközség templomaiban pénteken este mindenütt 5.15 szombat reggel mindenütt 7. délelőtt (Rumbach. Páva. Zuglói) 9. a többiben 10 (Aggok háza) 10.30 órakor, szombaton délután (Nagyfővaros. Páva) 3.15, (Csáky. Aréna, Bethlen, Zuglói, Rumbach, Fiu és Beányvárház) 4.40. (Hősök 4). szombaton este mindenütt 6.25 (Aggok háza) 6.25 órakor kezdődnek az istentiszteletek. Hétköznap reggel 7, este 5.45 óra az istentiszteletek kezdete. A budai templomokban péntek este 5.30, szombat reggel 7, délelőtt 10, délután 3.15 (Ifjusági), este 6.30 órakor kezdődnek az istentiszteletek. Hétköznap reggel 7 (hétfőn és csütörtökön 6.45), este 5.30 óra az istentiszteletek kezdete.

— Dr. Bernstein Béla megemlékezése Szabolcsi Lajosról. Dr. Bernstein Béla nyíregyházi főrabbi a nyíregyházi templomban Ádár 7-én tartott gyászistentiszteleten — emlékbeszédet tartva az elhunyt Chevre-év nagy halottairól — kegyeletes szavakkal méltatta néhai dr. Szabolcsi Lajosnak, az Egyenlőség volt főszerkesztőjének, a kiváló írónak maradandó érdemeit. „Szabolcsi Lajos — mondotta többek között — a magyar zsidó irodalom szűkebb terén szerzett magának babérokörös nevét. Mint a magyar zsidóság egyik legkiválóbb harcosa, küzdött ki annak elismertetését, hogy az első világháború alatt 10.000 hősi halottja volt a magyar zsidóságnak. Nagy és kiváló munkatársakkal együtt vívott esztendőkön át nemes harcot a magyar zsidó ügyekért. Értékes irodalmi működése — költemények, rajzok, elbeszélések, regények — hirdeti a kései utódoknak is nemcsak ragyogó lehetőségét, de izzó lelkesedését, tudását és buzgó törekvéseinek kiválóságát. Sokoldalú működésével nevét beírta a magyar zsidók történetébe és fényes lapot biztosított magának abban mindenkorra. Emléke váljék áldássá!”

— Adler Illés emlékezete. Az Achavasz Reim (Országos Felebaráti Szeretet Egyet) március 12-én, vasárnap délelőtt 1/2 12 órakor a Pesti Chevre Kadisa dísztermében (VII., Erzsébet-körút 26. fszt.) dr. Adler Illés főrabbinak, az egyesület volt rabbi-elnökének emlékére halálának húszévesfordulója alkalmából kegyeletes ünnepséget rendez. A kegyeletes megemlékezés alkalmából az egyesület kéri tagjait, pártfogóit és az elhunyt szentéletű főpap és rabbi elnök híveit, hogy ezen ünnepélyes alkalomból minél nagyobb számban megjelenni szíveskedjenek.

Művészi szemlék, EICHBAUM MÓR-nál, V., Rudolf-tér 3. szám. (Mareit hídnál.) — Telefon: 124—674.

— Komjádi Béla emlékezete. Komjádi Béla, a világhírű magyar vízipólo kapitány halálának tizenegyedik évfordulóján barátai és tisztelői, akik mélyseges kegyelettel ápolják emlékezeit, testületileg jelentek meg a rákoskeresztúri izr. temetőben lévő sírjánál. A megemlékezésnél a pesti Chevre Kadisa is képviseltette magát és gondoskodott arról, hogy kegyeletének kifejezést adjanak. A barátok és tisztelők nevében Németh János, a sokszoros válogatott vízipólo játékos emlékezett meg Komjádi Béla soha el nem évülő érdemeiről és tette le koszorújukat a sírra.

— Zajjin Ádár a Bethlen téren. A Bethlen téri Templomegyesület és Templomkörzet ebben az esztendőben is régi hagyományainak szellemében ülte meg zajjin Ádár ünnepét. A templomi ünnepélyen megjelent a Templomegyesület és a Templomkörzet előjárósága Simonyi Albert és Popper Lajos elnökökkel az élén. Az ünnepi beszédet dr. Schwartz Benjámin körzeti rabbi tartotta, aki kegyeletes szavakkal emlékezett meg a magyar zsidóságnak ebben az évben elhunyt nagyjairól, a Templomegyesület örökre eltávozott tagjairól, kiknek emlékét igaz kegyelettel őrizi a Templomegyesület. Örömteli szavakkal köszöntötte és avatta az új tagokat, akik a régi helyére állottak, akik megéreztek az élet hívó szavát és eljöttek dolgozni a Bethlen téri közösségért. Az istentisztelet utáni hagyományos összejövetel keretében, melynek házigazdája Havas Gyula templomkörzeti alelnök volt, a Körzet és Templomegyesület vezetősége 4000.— pengőt ajánlott fel a közelgő szederesték megrendezésére. A Bethlen téri közületek vezetőinek ezt a nemes gesztusát azóta már számosan követték a Bethlen téri hívők közül és nagyobb összegeket ajánlottak fel a szederesték megrendezésére, amidőn is 700 szegény hittestvért vendégelnek meg a Bethlen téren.

— Dr. Heller Bernát sírkövének felavatása. Március 16-án lesz dr. Heller Bernát professzor halálának első évfordulója. Ebből az alkalomból a Budai Izraelita Hitközség, amelynek az elhunyt nagy tudós tanfelügyelője volt, március 15-én, szerdán este, az évforduló előestéjén, 1/2 órák emlékestentiszteletet rendez a III., Zsigmond király-utja 49. szám-alatti ujlaki zsinagógában, ahol dr. Vidor Pál rabbi mond beszédet. Utána 6 órakor a tanásteremben emlékező gyűlés lesz, amelyen dr. Csobádi Samu elnöki megnyitója után dr. Weisz Pál debreceni főrabbi tart előadást „Heller Bernát élete és tanítása” címmel, majd dr. Benoschofsky Imre főrabbi mond zárszót. Március 19-én, vasárnap délután 1/4 órakor a farkasréti temetőben kegyeletes ünnepséggel felavatják dr. Heller Bernát sírkövét.

A szertartást dr. Benoschofsky Imre budai és dr. Scheiber Sándor dunaföldvári főrabbi, valamint Sirota Sándor főkantort végzi.

— Kann Ármán emlékezete. A Pesti Chevre Kadisa megható módon rótta le kegyeletét egyik nagy jótévőnek, Kann Ármán emléke iránt, akinek halála zsinagógai évfordulója alkalmából emlékestentisztelet keretében áldozott az elhunyt szerdán délután 6 órakor az Aggok Háza templomban. Az emlékműves meggyújtása után dr. Groszmann Zsigmond főrabbi méltatta kegyeletes szavakkal azokat a felejthetetlen érdemeit, amelyekkel a megboldogult a pesti Szentegylet történetébe örök időkre beírta a nevét.

A Svábhegyi Noémi Penzióban elsőrendű orv. ellátás (diétás konyha) Polyo Vicsa módjára, Telefon: 34-33-33, XII., Fehér-u. 11

HETI SZIDRA

Vasárnap, március 12: Ádár 17; hétfő: 18, kedd: 19, szerda: 20, csütörtök: 21, péntek: 22, szombat: 23. Heti szidra: Vajákhél-Pekudé, Hát-tóra: Vajhi dővár (Ezek. 36, 16—38.).

SZOMBAT, MÁRCIUS 18-IKI
SZIDRÁNK: VAJÁKHÉL-PEKUDÉ.

Ezzel a kettős hetiszakasszal fejeződik be Mózes második könyve. Ebben az utolsó részben is a szentély felépítéséről van szó. A Tóra hosszú fejezeteken keresztül mutatja be azt, hogy Izrael fiait milyen lelkes szeretettel és körültekintő pontossággal hajtották végre az összes utasításokat. Kifűző művészek dolgoztak a tervek végrehajtásán, a nép bőkezűséggel adományozott s így minden méltóan készült el Isten dicsőségére. Leírják a szentélyi fejezetek a papok ruháit is, a különböző templomi felszereléseket, mindent-mindent, amelyeknek segítségével Istent szolgálhatták Izrael fiait.

„És betakarta a borulat a találkozás sátorát és az Örökkévaló dicsőénye betöltte a hajlékot... És amikor felemelkedett a borulat a hajlékról, akkor utnak indultak Izrael fiait mind vándorutjukon, de ha nem emelkedett fel a borulat, akkor nem indultak el addig a napig, amíg fel nem emelkedett, mert az Örökkévaló felhőborulata volt a hajlék fölött nappal és tűz volt fölötté éjjel, Izrael egész házának szemel előtt minden vándorutjukon.”

Isten nem testi fogalom, de az ő szelíme, jelenlétének megnyilatkozása, dicsőényben betöltte a hajlékot. Ez volt a jele annak, hogy Isten elfogadta házának a hajlékot, amelyet Izrael fiait alkottak számára. Az ő létének pecsétjét rátette erre a munkára s ezzel megszentelte azt.

Nappal felhő lehegett a hajlék fölött, éjszaka pedig tűzszlop: mert a felhő nappal is látható, az éjszaka sötétségében csak tűznek lángolását láthatták Izrael gyermekei. Amikor a borulat akár felhőben, akár tűzlángban felemelkedett a hajlékról, Izrael megértette a jelet, hogy tovább kell vonulnia. Mindig a Szentély felől jött a jel arra, hogy utra kell kelniük. Ha megállanodott a borulat, az volt a jel, hogy Izrael fiainak is meg kell állniuk. Örök jel Izrael számára a Szentély jele, utmutatás minden zsidó előtt minden időben: jel a megállásra, jel a haladásra egyaránt.

Jól fizető, gyermektelen házaspár részére

butorozott szobát keresek

konyahasználattal. Amsel Hugó, Tátra-u. 20/b. Tel. reggel 10-ig és d. u. 3-tól: 120-041

Használt férfi- és even ruháért

ZALOGJEGYEN lévő tárgyaiért fehereműért 10 árad adok Saját üzletem részére Hivásra is meuek. GRÜN. Népszínház-utca 20 Telefon: 342—957

Hivjon! Jöjjön!

VESZEK FERFIRUHÁT. NŐI RUHÁT. FEHERMŰT. BUNDÁT. szőrméket. evenruhát buliort zomárat. szőnyveket. íróápeket. porcellánokkal. Telefon: 427-122 Erzsébet-körút 32 GERSTI G

Természethő, emberi

műszemek készítése

HATSCHEK HUGO

műtermében, Bpest, VII.,

Munkás-u. 4., fszint 2.

Karcsuság titka

Ehrenthalné

(Beczovits René)

tűzőszalonja

VII., DOHÁNY-UTCA 11.

Telefon: 424—000

— A WIZO „Beszélő Ujság”-ja. Érdekes és nívós előadást rendezett kedden, Purim alkalmából a WIZO, a cionisták női szervezete a Pesti Chevra Kadisa disztermében, ahol egy „Beszélő Ujság” purimi száma került a nagyszámu hallgatóság elé. A „Beszélő Ujság”-ot, amelynek nagy sikere volt, Kudelka Sándorné „szerkesztette”, aki az egyes rovatok bekonferálását is végezte. Ascher Dezsőné rimés prólogját Dack Gyuri adta elő. Dr. Sós Ernőné vezércikkét dr. Dembitz Agostné olvasta fel, azután Kohn Mártonné Purim Tel-Avivban című finom tárcája és Schönfeld Zsuzsi A rehabilitált Mordéchai című ötletes persziflázsa következett. A trófa-rovat keretében Rosenfeld Lidia adta elő Gács Teri A purimi liba című humoros verszetét. Dr. Sós Ernőné szellemes Megilla-magyarázata után Rózsa Vera énekelt ismert művésztelével purimi dalokat. A WIZO purimi estjét nagy tetszéssel fogadta a közönség.

MEGHÍVÓ

a Budapesti Izraeliták Temetkezési Bizottság Egyesületének 1944 március hó 21-én (kedden) délután 5 órakor az egyesület helyiségében (V., Gróf Teleki Pál-utca 22, II. 4.) megtartandó

RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A választmány jelentése.
3. A számvizsgáló bizottság jelentése.
4. Az 1942. és 1943. évi zárszámadások előterjesztése.
5. A felmentvények megadása.
6. A választmány tagjainak kiegészítése.
7. Ellenőr választása.
8. Számvizsgáló bizottság választása.
9. Esetleges indítványok.

Az alapszabályok 17. §-a értelmében csak olyan indítványok tárgyalhatók, melyeket legalább 5 nappal a közgyűlés előtt az elnökhöz írásban benyújtottak.

Amennyiben a közgyűlés nem lenne határozatképes, 1944 március 29-én (szerdán) délután 5 órakor ugyancsak az egyesület helyiségében (V., Gróf Teleki Pál-u. 22, II. 4.), tekintet nélkül a megjelent tagok számára, fenti tárgysorozattal fogjuk a közgyűlést megtartani.

Nagy Andor
elnök.

FREGOLAN

FÉRDŐKÁDPASZTA

HOFFERRE FIZTAT - NEM KARCOI

Művészi siremlék. EICHBAUM MÓR-nál. V. Rudolf-tér 3. szám. (Margit-hidnál.) - Telefon: 124-674

Kiadótulajdonos:

Magyarországi Izraeliták Országos Irodája

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

ROZS REZSO.

(Beküldött kéziratokat nem örvény meg és azokról visszaküldésére nem vállalkozunk.)

Nyomatott

a Globus Nyomdai Műintézet R. T. körforgógépein Budapest VI. Aradi utca 8. Felelős: vitéz Margittay Antal igazgató.

— Kármán Mór-émlékkönyv Budán. Március 12-én, vasárnap délelőtt 11 órakor rendezi márciusi kulturális estjét a Budai Izraelita Hírközség a III. Zsigmond király-utja 49 szám alatti tanácstermében. Ezen a matinén, amelyet Kármán Mór, a nagy filozófus és pedagógus emlékének szentelnek, dr. Waldappel József tanár tart előadást. Közreműködnek: Bánfi Edit előadóművésznő, Kinszker Márta zongoraművésznő és Medák Sári operabékesnő

— Egy nemesszivű adakozó emléke. Február 29-én volt a halálzási évfordulója

dr. Leipnik Paula orvosnőnek, aki végrendeletében az OMZSA-t jelölte meg örökösül. A nemesszivű és a zsidóság jelen helyzetét megértő orvosnőnek évfordulóját a Pártfogó Iroda a Bethlen-téri templomban őszinte kegyelettel tartotta meg.

H Y M E N

Puskás Artur, a balatonboglári izr. hírközség elnöke és neje szül. Hausner Ella március hó 12-én tartják ezüstlakodalmukat.

Rubin Éva és Goldberger Jenő jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

APRÓHIRDETÉSEK

Hirdetési áraink március 15-től kezdődően: nyílttéri hirdetés milliméterenként P — 50, gyászhirdetés P — 80, sorhirdetés nyomtatott soronként P 4.50, apróhirdetés szavonként 25 fillér.

ALLANT KAPHA!

KÖZÉPKORU megbízható, perfekt szakácsnő! azonnalra, négytagú családhoz felveszek Kohn Zsigmond, Nyiregyháza. 916

HÁROMTAGU családhoz megbízható főzõmindent felveszek jó fizetéssel, vidékre. „Jó bánásmód” jelírére a kiadóba. 917

KERESEK intelligens, jóhából való, vallásos, zsidó tanítónőt vidéki városba, aki hat éves kisleányom nevelését és tanítását vállalná. Könnyű házimunkában is segédkezik nagy cselédleány mellett. Idegen nyelveket beszélők előnyben. Fizetés megegyezés szerint Abszolút családias. Cím a kiadóban. 2182

KIS családhoz minden főző felvétetik Neumann Samu, VII. Akácia-utca 84. 915

SZORGALMAS, gyermekszertető, idősebb leányt, vagy asszonyt budapesti kis háztartásba felveszek. Főzni nem kell. „Családias bánásmód” és rendes fizetés” jelírére a kiadóba.

JÓ RÁDIÓMUSZERESZT keresek. „Jó fizetéssel” jelírére a kiadóba.

AZONNALRA keresek minden főzőnőt, egyedül férfi részére. orthodox helyre. Gewürtz Lipót, Szombathely. 2178

SZAKÁCSNŐT, idősebbet, eljére felveszek. Herrmann Miksa ládagyar, Gyónyos. 2181

ÜZEMI főzéshez értő szakácsnőt keres Nőgyelet. II., Keleti Károly-utca 22. 922

MEGBÍZHATÓ minden főzőnőt kis családhoz, családias „bánásmóddal” elvesz Brieger Sándor, Szikszó. 925

KEREKPÁRMUSZERESZT állandó munkára felvesz Löwy Márton, Győr, Megyeház-u. 11. sz.

SAMESZ előimádkozóhelyettesi állás, mint mellékfoglalkozást elnyerhet kisebb orth. templomban magyar állampolgársági bizonyítvánnyal rendelkező, vallásos egyén. Részletes fizetési igényeket megjelölő ajánlatot „XIII. ker.” jelírére főkíadóba. 934

ALLANT KERES

ELSŐRENDÜ háziavarrónő angol, francia munkában perfekt, rituális házakhoz ajánlkozok Schönfeld Judit, Király-u. nyolcvankettő, télelelet 6. 918

MOST leszerelt diplomás, mindenféle elhelyezkedést elvállal. „27 hónap munkaszolgálat” jelírére a kiadóba. 923

OKLEVELES tanító, elemisták polgáristák korrepetálását vállalja. „Lakásomon is” jelírére a kiadóba 921

KISEBB gyermek mellé megbízható, gyakorlatlalt, elhelyezkednék. „Szobattartó leány” jelíre 925

VIDEKI leány elmenne orth. magános hályghöz társalkodónőnek. „Lehetőleg nagyvárosba” jelírére a kiadóba. 930

ÁLLAST vállalna, órákat adna. vidékre nevelőnek menne hadművelési területről 18 havi munkaszolgálat után visszatért okl. tanító. „Jó pedagógus” jelírére a kiadóba. 928

JÓMEJLENESÜ, középkorú izr. házvezetőnő kisebb háztartásban mindent végez. „Perfekt főz” jelíre a kiadóba. 933

VIZSGAZOTT masszírozó és pedikűröső ajánlkozik. Hívásra házhoz megy. Fenyőné, Szérvesség-u. 36, fsz. 1. Telefon: 424-027. 932

LAKÁS ELIATÁS

SZÜLÖKKEL keres előzetes érintkezést tanárnő, elismert pedagógus, aki néhány leánykát vidékre vinne. „Saját háztartással” jelíre. 913

KÜLÖNBEJÁRATU, elegánsan burtozott, erkélyes szoba, fürdőszoba használatlalt, elfoglaltsággal bíró ur részére április 1-re kiadó. IX., Ráday-u. 9, II. 4. Calvin-térnél.

HÁZASSÁG

KERESEK egy minden tekintetben kifogástalan, hozzáam méltó, magas, jómejjelenesü, jólsztuált 55-60-as uralt, aki elvenne egy „módu, házias, izr. özvegy urinőt. „Fizikus feleség” 912

HÁZASSÁGOKAT közvetít Rosenberg Jakab. Nagyszöllös. (Válaszbélyeg.) 911

DUNÁNTULI, 67 éves izr. uriember, kereskedelemlennek minden ágában jártas, beönsülne hozzá illó, jóforgalmu üzlettel rendelkező, szobattartó urinőhöz. „Szorgalmas” jelírére a kiadóba 2183

FÉRJHEZ adnám jó állásban lévő leányomat 40-42 éves intelligens iparoshoz, vagy kereskedőhöz, aki esetleg üzletembe beönsülhet. „Fűszerüzlet” jelírére a kiadóba. 2184

ÖZV. ASSZONY vagyok, intelligens iparos férjet keresek 38-tól, egy gyermek nem akadály. „Lakás van” jelírére kiadóba. 931

LESZERELT, 36 éves munka-szolgálatos megnősülne. Feleségül venne fiatalabb, józan gondolkozásu, némi anyagval rendelkező urinőt. Esetleg beönsülne — dolgozna. Varrónő levele is örömmel válasszol. „Esküvő” jelírére a kiadóba. 927

FIATAL embert, önálló egyszemciával keresek, fiatal, szép, csinos, intelligens leányom részére, szép házámmal. „Minden tekintetben” megfelelő jelírére a kiadóba. 938

CSINOS, magas, vidéki városban, meleg otthonnal s 10.000 pengő értékkel rendelkező gyermektelen özvegy, 56-os uriaszony anyagiakban is hozzáilló jólelkü, művelt „Elettárs”-at keres, jelírére kiadóba.

ELMULASZTOTTAM megnősülne, hozományos férjhezadandó irion falusi boltosnak „Ötvenedik Purimra” jelírére a kiadóba. 936

VEGYES

ALMA, DIÓBÉL ÉS ASZALT-SZILVA, SEL PÉSZACH. Szállítok 20 kg-os kosarakban, jöminőségű vegyes téli almát, bruttó nettóért 65.— és 55.— P-ért. Tiszta Jónáthán 80.— P. I. rendű dióbél 28.— P kg-ja. Nagyobb tételnél 26.— P nettó súly Prima, jó husos aszaltszilva SEL PÉSZACH hehsérel kg-ja 7.— P, nagyobb tételnél 6.50 P, nettó súlyban ab Kökényes. Fuchs Mózses gyümölcsstermelő, Kökényes, Kárpátalja. 2179

HAJDUSZOBOSZLÓN, fürdő közelében, háztelkek olcsón eladók: Róth Mór, Fekete László-u. 14.

ELADÓ, öltöny, fekete, csikos nadraggal, magas, erős termetre. Megtekinthető: Podmaniczky-utca 61. I. 8.

FIATAL üvegessegédet, lehet kezdő, tanulófiut és kifutó fiut felvesz Schmelcz Emil üvegesmester, Szent István-körút 21.

SZOBÁT albérletbe kívinnék száz pengőért. Kazinczy-utcahoz közel eső üres kamarát, raktárhelyiséget, világos pincét költségmenten rendbehoznám „Orthodox”. 924

IPARENGEDÉLYEL rendelkező nyomdával társulna szedő-nyomó szakember. Esetleg üzemvezető állást vállalna. „Cím a kiadóban.” 2186

SZILVALEKVAR, orth. kóser, 10 kg-os ládákban kapható, Mandel Mór, Vasárosnamény. 2185

Hunyadi-só gyors és enyhe ✨ Ezt használd ha a gyomrod renyhe!